

KWARTALNIK TARNOGRODZKI

ISSN 1509-3735

NUMER 80

ROK XX

2019

Dożynki

Gminno Parafialne

Luchów Górny 18 sierpnia 2019

Przekazanie Chleba przez Starostów Dożynek Bożenę Krupę i Henryka Bryle
na ręce Burmistrza Tarnobrzegu Pawła Deca

Korowód dożynkowy

KWARTALNIK
TARNOGRODZKI

W TYM NUMERZE:

W ŚWIĘTOŚCIENNYM NASTROJU • HISTORIA • SAMOZŁAD
OPERA I WYCHOWANIE • Z ŻYCIA PARAFII • KOLNICTWO
KROKOWA WYDAŻEŃ • KRZYŻOWKA

TARNOGRODZKIE TOWARZYSTWO REGIONALNE

20

lat Kwartalnika Tarnogrodzkiego
pierwszy archiwalny
numer w środku!

KATYN

1940

KOZIELSK
OSTASZKÓW
STAROBIELSK

TARNOGRODZKI
WRZESIEŃ 1939
PAMIĘTAMY!

80

ROČZNICA WYBUCHU
II WOJNY ŚWIATOWEJ
1939-2019

**OBCHODY 80. ROCZNICY
WYDARZEŃ WRZEŚNIOWYCH
w Bramie Korchowskiej
oraz
WYBUCHU II WOJNY ŚWIATOWEJ**

KWARTALNIK TARNOGRODZKI MA DWADZIEŚCIA LAT!

W 1995 roku zostało założone Tarnogrodzkie Towarzystwo Regionalne, którego głównym celem od początku była promocja miasta i gminy Tarnogród, działalność wydawnicza, organizacja imprez kulturalnych, prowadzenie badań historycznych poświęconych naszemu regionowi.

Po kilku latach działalności na jednym ze spotkań ówczesny przewodniczący rady miasta a jednocześnie członek TTR-u

Stanisław Komosa poddał pomysł wydawania lokalnego czasopisma, jednocześnie deklarując zabezpieczenie środków finansowych na ten cel.

Członkom stowarzyszenia taka inicjatywa bardzo się spodobała, poparł ją ówczesny burmistrz Michał Dec. Powołano społeczną radę redakcyjną i rozpoczęto pisanie artykułów. Redaktorem naczelnym został pan Władysław Dubaj i funkcję tę pełni nieprzerwanie do dzisiaj. Pierwszy numer ukazał się przed Bożym Narodzeniem w 1999 roku. Było w nim trochę historii, poezji, kronika wydarzeń... Pierwsze dwa numery zostały wydrukowane w Oficynie Wydawniczej Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Lublinie. Numery od 13. do 16. zostały wydane dzięki wsparciu

finansowemu Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W kwartalniku poruszane są wszystkie ważniejsze zagadnienia związane z życiem naszego miasteczka. Prezentowane są w nim nie tylko bieżące wydarzenia, ale także historia, przekazy ludowe oraz tematy związane z bogatymi wielokulturowymi korzeniami naszego regionu. Zamieszczane są teksty poetyckie, relacje z wyjazdów, reportaże, wywiady i wiele wiele innych. W skład rady redakcyjnej wchodzi wolontariusze, przedstawiciele różnych profesji.

Czasem autorzy dostarczają kilka wersji artykułu, co niejednokrotnie powoduje zamieszanie. Problemem jest nierównomierny dopływ materiałów. To chyba powszechny problem redakcji wydających pisma społecznie. Nie płaci się honorariów autorom, więc teksty

splewają nieterminowo, co czasami powoduje opóźnienia w druku. Mimo różnych trudności, jak na pismo redagowane przez amatorów, nasz kwartalnik wyróżnia się wysokim poziomem merytorycznym i bogatą oprawą graficzną. To zasługa pracowników Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury, którzy zajmują się redagowaniem kolejnych numerów. Na przestrzeni lat zmieniała się szata graficzna, zmieniali się redaktorzy. Wieloletnią korektorką kwartalnika była pani Kazimiera Dyjak.

Początkowo kwartalnik był czarno – biały i liczył niewiele stron. Od numeru 68. drukowany jest w kolorze. To kronika wydarzeń, nieocenione źródło informacji, miejsce na twórczość dziennikarską i

poetycką młodszych i

starszych mieszkańców naszej gminy.

Artykuły publikowane są (zmiennie, w zależności od potrzeb) w następujących sekcjach: Tradycja, historia; Kultura, oświata; Z archiwum mieszkańców; Z dawnej prasy; Napisali do nas; Zdrowie; Sport; Samorząd.

Do dzisiaj ukazało się osiemdziesiąt numerów pisma, a w nich niezliczona ilość artykułów, wywiadów, reportaży, które stanowią nieocenione źródło informacji o mieście i gminie Tarnogród.

Oddajemy w Państwa ręce pierwsze, archiwalne wydanie naszej gazety.

Strona tytułowa poprzedniego jubileuszowego numeru z 2009 roku.

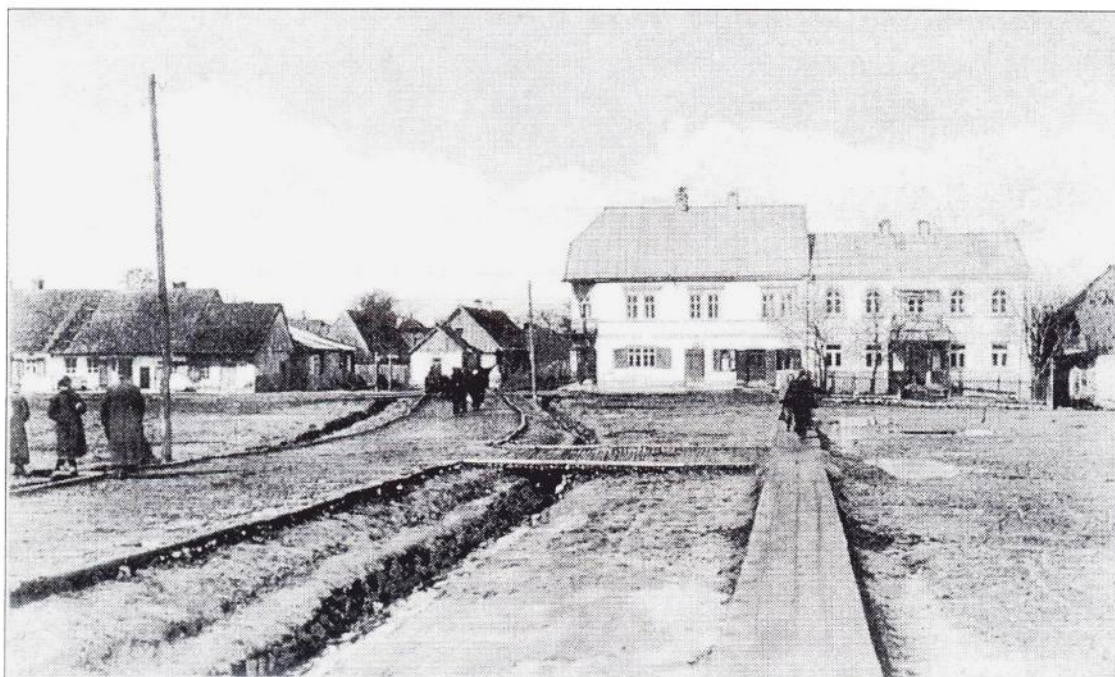
KWARTALNIK TARNOGRODZKI

NUMER 1

ROK 1

1999

W TYM NUMERZE

W ŚWIĄTECZNYM NASTROJU • HISTORIA • SAMORZĄD
OPIEKA I WYCHOWANIE • Z ŻYCIA PARAFII • ROLNICTWO
KRONIKA WYDARZEŃ • KRZYŻÓWKA

TARNOGRODZKIE TOWARZYSTWO REGIONALNE

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy!

Korzystając z gościnnych łamów „Kwartalnika Tarnogrodzkiego” pragniemy złożyć Państwu, Mieszkańcom Miasta i Gminy Tarnogród, najserdeczniejsze życzenia świąteczne

Święta Bożego Narodzenia, najpiękniejsze dni w roku są świętami Pojednania Miłości, Rodziny. I to nie tylko tej najbliższej, ale całej – ludzkiej

*Czujemy się wówczas otwarci na bliźnich, tolerancyjni, pełni wybaczenia i gotowi na przyjęcie gestu życzliwości od innych
Pragniemy życzyć Wszystkim Państwu
aby takie uczucia towarzyszyły Wam nie tylko przy Wigilijnym Stole
Aby były z Wami przez cały rok*

*Przekazując mieszkańcom wyrazy szczerzej sympatii
chcielibyśmy życzyć wszystkim Państwu, serdecznych i ciepłych Świąt Bożego Narodzenia
by Nowy Rok stał się pasmem nieustających sukcesów i realizacji zarówno planów
jak i najbardziej skrytych marzeń*

*Na nadchodzące
Święta Bożego Narodzenia i Nowy 2000 Rok
serdeczne życzenia zdrowia, spokoju
optymizmu i radości w gronie rodziny*

składają

Burmistrz
Miasta i Gminy Tarnogród
mgr inż. Michał Dec

Przewodniczący
Rady Miasta i Gminy Tarnogród
inż. Stanisław Komosa

WYDAWCA: **TARNOGRODZKIE TOWARZYSTWO REGIONALNE**

ADRES REDAKCJI: 23-420 Tarnogród, ul. Rynek 18, tel. (084) 689 70 21

REDAKTOR NACZELNY: Władysław Dubaj

WSPÓŁPRACA: Renata Ówik, Jadwiga Gołębiowska, ks. Bogusław Kornaga, Monika Korzybska, Beata Kowal, Józefa Kyc, Małgorzata Paul-Zajac, Marek Postrzech, Kazimierz Sidor, Anna Zajac, Dariusz Zajac, Helena Zajac

ZDJĘCIA: Grzegorz Piskorski

Na pierwszej stronie reprodukcja pocztówki z lat dwudziestych, Rynek w Tarnogrodzie

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów

DRUK: Oficyna Graficzna Wojewódzkiego Domu Kultury w Lublinie

W świątecznym nastroju

PRZYSŁOWIA NA GRUDZIEŃ

Gdy zima mocno rzeki lodem ścina, wiele ciężarnych mają na ten rok syna.

Gdy w dzień Adama i Ewy mróz i pięknie, zima wcześniej pęknie.

*Śnieg w święto Narodzenia gdy na sady spadnie, kwitnąć będą obficie i prostack
to zgadnie.*

Na świętego Szczepana, kto co roku odmienia pana, zła na nim sukmana.

Na święty Sylwester mroźno, zapowiedź na zimę groźną.

ŚWIĘTA W POEZJI

WŁADYSŁAW KOCZOT

ZAŚWIEĆ GWIAZDO BETLEJEMSKA

Zaświeć nam jaśniej
w tę noc grudniową
gwiazdo betlejemska
srebrzystym płomykiem
spłyń o zmierzchu
na świerkowe drzewka
wytęsknioną nadzieją

Zaświeć jeszcze jaśniej
w noc wigilijną
gwiazdo betlejemska
ku oknom chłopskich chat
gdzie radość zagościła
z opłatkiem na stołach
z kolędą na ustach

Świeć nam coraz jaśniej
w tę noc bezsenną
gwiazdo betlejemska
magicznym blaskiem
pokaż jeszcze drogę
gdzie dobroć mieszka
w sercach prostych ludzi

DANUTA GESLEROWA

WESOŁYCH ŚWIĄT

Wesołych Świąt!
Wesołych Świąt!
Podróżują kartki
A dokąd? A skąd?
Ze Szczecina,
Do Lublina,
Z Warszawy
Do Miedzyszyna...
Od miasta do miasta,
Od morza do gór
Wiozą listonosze
Kart świątecznych wór.
Kartki stamtąd,
Kartki stąd...
Wesołych Świąt!
Wesołych Świąt!

FRANCISZEK ŁOJAS - KOŚLA

KOLEDNICY

Rozśpiewani
Kolędnicy
Któż ich zliczy?
Jasną gwiazdę
Zdjęli z nieba
Co
Srebrzyście skrzy
Dzyń dzyń dzyń
Dzwoneczki wesołe
Torują im drogę
Od miasta
Do miasta
Od wsi
Do wsi
Turoń z zimna
Szczęką kłapie
Śmierć jak drwale
Kosą wali
Naród z trudem
Oddech łapie
...odmrozili nóżki
Pastuszkowie mali

STAROPOLSKIE WIERZENIA

Wigilia była zawsze dniem pełnym różnorodnych znaczeń...

Od przebiegu wigilii miał zależeć tok nadchodzącego roku. Wierzono, że:

- kto zerwie się dzielnie z łoża, ten potem przez cały rok nie będzie przeżywał kłopotów ze wstawaniem,

- która panna tarła mak – tę czekało wnet zamążpójście,

- który myśliwy zdołał tego dnia coś upolować, ten mógł liczyć w najbliższych miesiącach na szczęście spod znaku św. Huberta,

- w dzień wigilijny kobiety nie chodziły raczej z wizytą, natomiast bardzo pożądana była wizyta mężczyzny – przynosiła szczęście,

- ewentualne wigilijne lanie – było zapowiedzią jego całorocznej, nader systematycznej kontynuacji.

Dawniej stół obwijały się potężnymi powrótami, siana dawano pod obrus porządnie, po gospodarsku. W kątach izby ustawiano co dorodniejsze, bynajmniej nie symboliczne snopy.

W wigilię jeść należało dużo, żeby głód nie dokuczał w nadchodzącym roku i nie wolno było odkładać łyżki „dla odpocznienia”, gdyż ten, co tak uczynił, mógł nie doczekać następnej wigilii.

Górskie dziewczęta w wigilię lubiły ochlapać sobie nogi – żeby im się potem chodziło zdrowo, wygodnie i szybko. Mycie wigilijne słynęło ze swej mocy, dobrze było nawet paroma kroplami ochlapać twarz nad wiadrem, jeśli do tego wiadra wrzuciło się przedtem porządnego miedziaka – było to najlepszą gwarancją, że rok minie bez chorób.

Gosposie wpatrywały się w niebo, chcąc się wywiedzieć, czy kury nie poskapią im jajek.

Gospodarze spieszyli do sadów – pukali w ule, by obwieścić pszczołom „Chrystus Pan się narodził”, albo przymierzali się siekierami do drzew, pytali każde „będziesz rodziło czy nie będziesz?” i dopiero uzyskawszy zapewnienie, że tak, opasywali powrótami swoje jabłonie, śliwy, grusze.

Tekst opracowała *Renata Ćwik*

na podstawie następujących materiałów:

- *Gody zamojskie - wiejskie zwyczaje i obrzędy zimowe.*

- *Kolędowanie na Lubelszczyźnie.*

TORIA HISTORIA HISTORIA HISTORIA HIST

TARNOGRODZKIE JARMARKI

W maju 1567 r. na sejmie w Piotrkowie król Zygmunt August wydał akt lokacyjny miasta Tarnogród. Uczynił to na prośbę starosty krzeszowskiego Stanisława Tarnowskiego.

Pierwszą wzmiankę o jarmarkach w Tarnogrodzie znajdujemy w tym właśnie przywileju lokacyjnym sygnowanym przez króla Zygmunta Augusta. Przywilej ten nadawał miastu jeden targ tygodniowy we wtorek i trzy targi roczne: na św. Floriana (4 maja), na św. Wawrzyńca (10 sierpnia) i św. Elżbietę (5 listopada).

Na targach wtorkowych handlowali miejscowi kupcy i rzemieślnicy, z kolei na targi doroczne mogli przyjeżdżać również kupcy z odległych okolic.

W wieku XVII doszły dwa nowe jarmarki nadane przez Jana Sobieskiego, a w wieku XVIII Marianna Dzieduszycka z Zamoyskich, właścicielka naszego miasta, nadała trzy kolejne. Według źródeł urzędowych z XVIII wieku Tarnogród miał osiem jarmarków.

Przez dwa wieki targi odbywały się na placu

za kościołem św. Rocha poza miastem, z czasem przeniesiono je na rynek. Ponadto ordynaci zamojscy zarządzili, aby co kwartał lokalizować jarmark w innej części rynku.

27 października 1728 r. burmistrz Iwkiewicz wyznaczył miejsca, w których miały odbywać się poszczególne jarmarki: każda część rynku miała przypisane dwa targi. Warto przypomnieć również o opłatach pobieranych od każdej fury wjeżdżającej do miasta w dzień targowy.

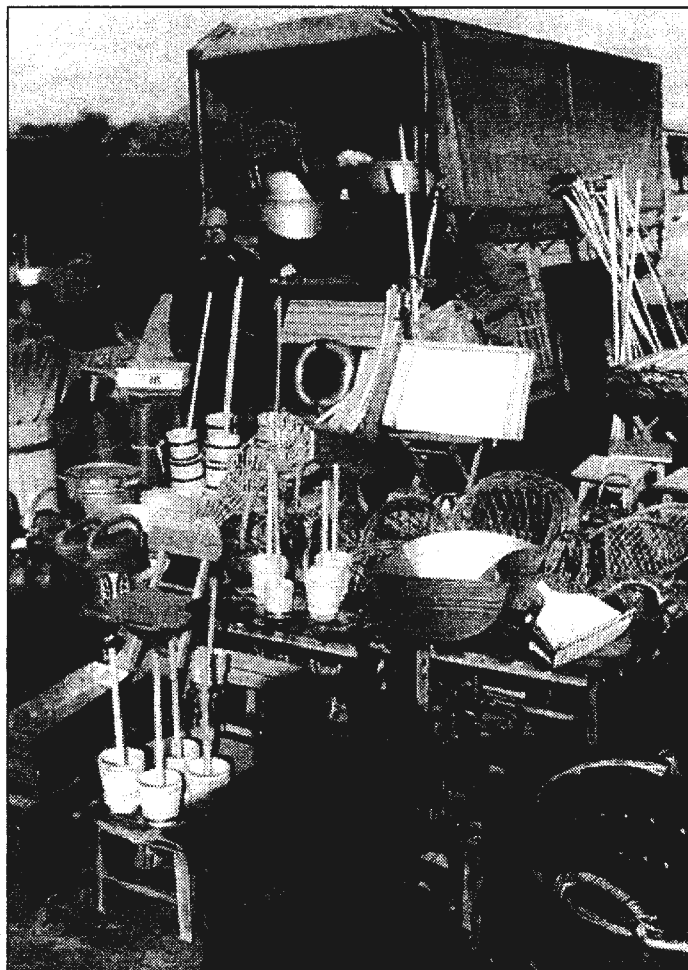
W Tarnogrodzie - ośrodku handlu regionalnego rozumiano konieczność stworzenia odpowiednich warunków rozwoju, dlatego też likwidowano w załączku wszelkie możliwości nadużyć poprzez np. udostępnianie wzorów miar i wag powszechnie stosowanych.

Miarą objętości była kłoda (beczka), zaś wagi - kamień i funt wagi gdańskiej, kamień ważył 25 funtów, a funt 2 grzywny.

Z czasem jarmarki zanikły, pozostały wtorkowe targi, które odbywają się do dzisiaj.

Współczesne targi tarnogrodzkie ściągają jak przed laty tłumy handlujących jak i sprzedających, zmienił się jedynie asortyment towarów i miejsce. Tak zwana „targowica”, miejsce współczesnych targów, pełni swoją obecną funkcję dopiero od lat sześćdziesiątych.

Darek Zajac

SZARY, SIESTRZANY...

CZYLI CZEGO JUŻ NIE MA

Do napisania tego artykułu, a przede wszystkim zgłębienia tematu zainspirował mnie dyrektor Dubaj. Zwrócił moją uwagę na chaty z podcieniami, które jeszcze niedawno obejrzeć można było w Tarnogrodzie, a które są rzadkością na naszym terenie. Materiałów dotyczących chałup z podcieniami nie znalazłem wiele, ale za to wyszperałem inne – w sam raz na mały traktat – elementarz o tutejszym, dawnym budownictwie.

Najstarsze domy, jakie jeszcze można spotkać (głównie z XIX stulecia, ale także z końca wieku XVIII), składają się najczęściej z trzech pomieszczeń, tj. z izby mieszkalnej, sieni i komory. Można też natknąć się na domy posiadające tylko izbę mieszkalną i sienię.

Puszcze Solska i Różaniecka dostarczały materiału budowlanego – wykorzystywano najlepszy. Sosny musiały być ścinane, czyli „spuszczane” w czasie zimowych miesięcy, by „robactwo drze-

wa się nie czepiało”. Ściany budowane z takiego materiału oblewały się w czasie lata żywicą, przybierając czerwony kolor.

Chałupy budowane były z grubych półbali (opołów), często z bali okrągłych (okraglaków) zwęglowanych w narożach na obłap z wydatnymi resztkami.

Na usytuowanie budynków wpływa zespół wielu czynników: szerokość placu, naświetlenie, wielkość domu, sąsiedztwo. Na wąskim placu dom mieszkalny usytuowany jest ścianą szczytową do ulicy, jeśli plac jest dostatecznie szeroki – budynek mieszkalny usytuowany jest ścianą wzdłuż ulicy. Drugim ważnym czynnikiem jest naświetlenie – ściany od północnej strony prawie nigdy nie mają okien – są to tzw. „ślepe ściany”. Jeżeli się zdarzy, że w tej ścianie są drugie drzwi – to są one zaryglowane.

W naszych okolicach rzadko spotyka się chatę z wejściem od szczytu, tj. chatę powszechnie

uznaną za pierwotną, której najprostszym przykładem jest jednoizbowa kleta.

Kleta – po prostu czwrokątna izba, nakryta dachem nieco wystającym nad ścianę wejściową i tworzącym rodzaj podcienia zwanego przyźbą. Przyźba opiera się albo na wypuszczonych ze ścian rysiach, albo na wbitych w ziemię słupach. Taki kształt na terenie Zamojszczyzny miały głównie kuźnie.

Często pomiędzy domami stojącymi szczytem do drogi tworzą się wąskie przejścia – poprzez nakrycie obu domów sąsiednich i nowego przejścia wspólnym dachem może powstać wielki, złożony dom z sienią pośrodku, lub przez zamknięcie twego przejścia ścianami i nakrycie wspólne z jednym tylko domem – powstaje drugi typ, bardziej prosty z sienią bliżej brzegu.

W starszych domach, zarówno miejskich jak i wiejskich stosowano podtrzymujące powałę belki – siestrzany. Koniec siestrzanu biegnącego środkiem izby równolegle do dłuższej ściany wystawał na zewnątrz ściany szczytowej ponad oknem. Głowice jego niejednokrotnie były ozdobnie profilowane. Nazywano siestrzan „wielkim belkiem”, „birzmem”, „królem”. Najczęściej zdobiony był motywem rozety cyrkłowej (tzw. „belek z wyrokiem”). Rozeta prawdopodobnie miała znaczenie kultowe, starsze od symboli chrześcijańskich. Jednak pierwotne jej znaczenie zostało zapomniane. Obok rzeźbionych ozdób na siestrzanach umieszczano napisy, których treść zawierała zwykle datę budowy, fundatorów, a bywało że i nazwisko cieśli. Ponadto zaklęcia o religijnym charakterze, jak np.:

„Dałeś mi Boże s twoi opaczności
Daże y temu kto mi zazdrości.”

W dawnych czasach, gdy na wsi nie znano jeszcze szaf, siestrzan pełnił rolę półki i schowka. Dojrzewały na nim pomidory, leżały jabłka, suszyły się zioła.

Najczęściej budowano na naszym terenie dachy czterospadowe lub przyczółkowe. Pokrycie dachów było różne – w zależności od zamożności gospodarza. Chaty najstarsze o dachach czterospadowych pokryte były wyłącznie słomą lub – szczególnie przy dachach przyczółkowych – kryte były dwoma materiałami: około 2/3 dachu od góry pokryte było słomą zaś dolna część (okapowa) podbita deskami. Takie nakrycie nazywano „szar”. Często zdarzało się, że dach był przeszło dwa razy wyższy od widocznej części zrębu. Bywało, że cały dach nakrywano deskami ułożonymi w trzy rzędy – kształt dachu i pokrycie w takich wypadkach przypomina do złudzenia budownictwo góralskie. Dachy kryte słomą występują zazwyczaj w zwartej masie

w okolicach bogatszych, gdzie o słomę nie jest trudno. Natomiast pokrycie z desek spotyka się w okolicach leśnych, o ubogiej, piaszczystej ziemi. Strzechy zarówno stare jak i nowe są schodkowane, ponieważ taki sposób nakrycia jest trwalszy.

Dachy starych domów posiadały długie okapy, sięgające do kilkudziesięciu centymetrów, dzięki czemu woda odrzucana była daleko od ściany. Okapy chroniły przed deszczem sprzęty gospodarskie stojące pod ścianą, jak również umożliwiały suche przejście do budynków gospodarczych łączących się często z domem mieszkalnym, lub też będących ich przedłużeniem.

Podobną funkcję spełniały podcienia – choć wykształciły się inną drogą.

Gdy tylko połowa przyzby oparta była na słupach, a drugą zamknięto ścianami – wtedy powstawały domy z podcieniem narożnym. Domy podcieniowe zazwyczaj posiadały ozdobne słupy i pięknie wycinane odrzwi. Najprawdopodobniej dom podcieniowy pierwotnie był pozbawiony podcienia i powstał przez zrośnięcie dwóch chat zagrodowych (czyli nakrycie dachem wąskiego przejścia między nimi) lub przyrośnięcie sieni wzdłużnej do jednej takiej chaty.

Ponieważ dawniej ruch małomiasteczkowy opierał się głównie o szlaki handlowe – a targ odbywał się przed domem – zatem z konieczności w miejskich domach wytworzyły się najpierw okapy, a później słupami podparte podcienia.

Tarnogrodzki drewniany ratusz (wzniesiony na mocy przywileju Stefana Batorego w 1578 r., rozebrany w 1829 r.) prawdopodobnie posiadał podcienia – być może w formie wysuniętego okapu, bez słupów.

Wszystkie zwarte zespoły domów podcieniowych uległy zniszczeniu podczas pierwszej i drugiej wojny światowej – zachowały się pojedyncze budynki, częściowo zniszczone lub przebudowane. Pozostałości możemy jeszcze spotkać w Józefowie, Krzeszowie, Tyszowcach. Chałupy z podcieniami charakterystyczne są dla regionu podlaskiego – na ziemi biłgorajskiej występowały niezbyt często. Zwarte zespoły chałup podcieniowych były rzadkością na naszych terenach.

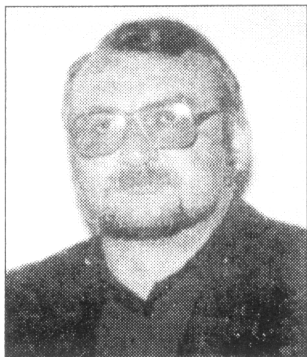
W Tarnogrodzie, za mojej pamięci, domy z podcieniami były dwa: dom p. Jabłońskiej przy ulicy 1-go Maja z podcieniem szczytowym oraz dom p. Strepa przy ulicy Rynek – z rzadko spotykanym podcieniem narożnym.

Oba zostały wyburzone.

Beata Nowak

SAMORZĄD

RADA MIASTA I GMINY TARNOGRÓD

Stanisław Komosa
Przewodniczący
Rady Miasta i Gminy

Grażyna Fido-Księżyczka
Zastępca Przewodniczącego
Rady Miasta i Gminy

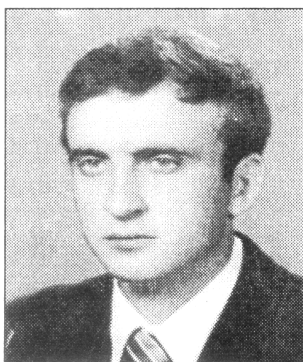

Halina Larwa
Zastępca Przewodniczącego
Rady Miasta i Gminy

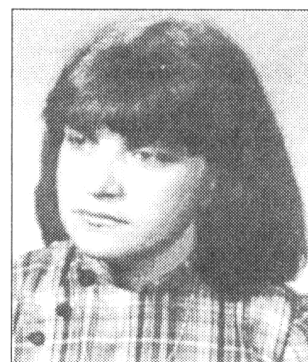
ZARZĄD MIASTA I GMINY TARNOGRÓD

Michał Dec
Burmistrz Miasta i Gminy

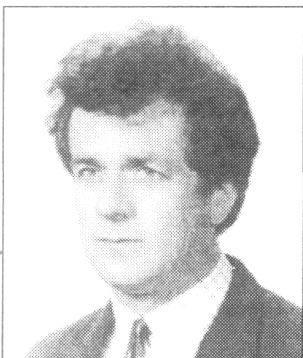
Eugeniusz Stróż
Z-ca Burmistrza Miasta i Gminy

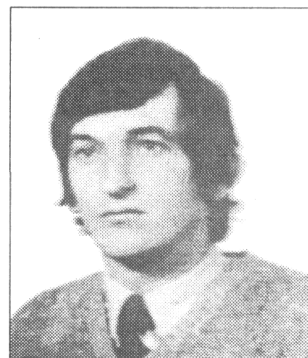
Danuta Brzyska
Członek Zarządu Miasta i Gminy

Ryszard Kowal
Członek Zarządu Miasta i Gminy

Zdzisław Szynal
Członek Zarządu Miasta i Gminy

Piotr Marczak
Członek Zarządu Miasta i Gminy

PROGRAM

działania Rady Miasta i Gminy w Tarnogrodzie na okres kadencji 1998 - 2002

I. Ład przestrzenny i gospodarka terenami.

1. Upodmiotowienia własności prywatnej poprzez zmiany planu przestrzennego zagospodarowania przestrzennego i dostosowanie do potrzeb wspólnoty mieszkańców.

2. Mając na uwadze rozwój przedsiębiorczości - wydzielanie niezbędnych terenów pod przyszłe inwestycje informując o tym przyszłych inwestorów, poprzez prasę, internet, spotkania pozaśrodowiskowe, oferty do potencjalnych zainteresowanych, itp.

3. Ciągłe dążenie do poprawy estetyki miasta i sołectw, granice gminy oznakować tablicami informacyjnymi, tablice nazw ulic, numery poszczególnych gospodarstw muszą być czytelne i widoczne.

4. Ulice, drogi gminne - podczas modernizacji należy bezwzględnie odwodnić formując pobocza.

II. Ochrona środowiska i zasobów naturalnych.

1. Zakończenie II, III, IV etapu budowy sieci kanalizacyjnej w Tarnogrodzie i przystąpienie do opracowania koncepcji budowy kanalizacji w poszczególnych sołectwach,

2. Przystąpienie do odtworzenia istniejących sieci wodociagowych.

3. Opracowanie programu zagospodarowania odpadów stałych współdziałając z władzami powiatu i okolicznych gmin.

4. Podjęcie działań o podłączenie gminnej sieci gazowej do sieci systemowej.

5. Rozwiązanie problemu braku wody pitnej w Tarnogrodzie.

III. Rolnictwo.

1. Dotować postęp biologiczny w gospodarstwach rolnych.

2. Kontynuować prace melioracyjne na terenie gminy.

3. Sprzyjać inicjatywom skupu płodów rolnych.

4. Inspirować powstanie terytorialnych stowarzyszeń uprawowych, producenckich i poprzez nie wpływać na politykę rolną regionu, województwa, kraju.

5. Zintensyfikować działania pozwalające na powstanie na terenie gminy zakładu przetwórstwa rolno-spożywczego.

6. Współpraca z instytucjami na rzecz restrukturyzacji rolnictwa.

7. Propagować i wspierać wprowadzanie postępu rolniczego.

8. Dofinansować szkolenia w zakresie posługiwania się materiałami szkodliwymi dla zdrowia.

9. Pozyskanie środków z zewnątrz na utwardzanie wygonów.

IV. Oświata i wychowanie.

1. Realizacja rozpoczętych inwestycji:

- szkoła-remiza w Luchowie Górnym,
- partycypacja w budowie sali gimnastycznej przy ZSE,
- modernizacja kotłowni w 2 szkołach.

2. Włączenie obiektów szkolnych do realizacji programu kulturalnego oraz sportowego gminy.

3. Wspieranie wszelkich inicjatyw młodzieży także pozaszkolnej do organizowania się w grupy zainteresowań: (sport, kultura, kółka plastyczne, modelarstwo, muzyka, itp.).

4. Wdrożenie reformy oświatowej.

5. Inspirowanie skutecznych działań szkół, policji, TOK w celu zwalczania działań patologicznych.

6. Stworzyć warunki do sprzedaży mieszkań w Domach Nauczyciela.

V. Kultura i sztuka.

1. Ożywić działalność kulturalną synagogi.

2. Poprzez działalność TOK wspierać wszelkie inicjatywy promowania i kultywowania:
- sztuki ludowej,
- amatorskich inicjatyw teatralnych.

3. Zainspirować środowisko do wydania gazetki środowiskowej w formie kwartalnika, miesięcznika, zmierzając do przekształcenia jej w działalność komercyjną,

4. Zakończyć prace dotyczące opracowania i wydania monografii dziejów Miasta i Gminy Tarnogród.

VI. Sport i wychowanie.

1. Wspierać w różnorodnych formach istniejące kluby sportowe LKS „Olimpiakos”, LKS „Grom” Różaniec, Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Tarnogrodzie, dążąc do większej współpracy nauczycieli różnych szkół z terenu gminy z działaczami i szkoleniowcami pracującymi w klubach.

2. Współuczestniczenie w organizowaniu imprez sportowo-rekreacyjnych na boisku sportowym, stadionie, halach sportowych, inicjowanych przez grupy społeczne, kluby, organizacje młodzieżowe.

3. Wspomagać wszelkie inicjatywy pracy na rzecz środowiska, angażując w nie szczególnie młodzież tak zwaną trudną, zacieśnić współpracę policji z sołtysiem, zarządem dzielnicy w sprawach dotyczących środowiska.

VII. Przedsiębiorczość, gospodarka.

1. Stworzenie mechanizmów sprzyjających powstawaniu małych przedsiębiorstw, skutkujących zmniejszeniem wciąż rosnącego w naszym środowisku bezrobocia.

Wskazywanie przyszłym pracodawcom programu rozwoju gminy, preferencji podatkowych stosowanych przy tworzeniu nowych miejsc pracy, potencjałe ludzkie, zamierzeniami inwestycyjnymi.

2. Sprzyjanie różnorodnym formom prowadzenia działalności gospodarczej.

VIII. Ochrona zdrowia, opieka i pomoc społeczna.

1. Dołożenie starań do funkcjonowania szpitala w Tarnogrodzie.

2. Dofinansowanie do usług rehabilitacyjnych i stomatologicznych.

3. Zapewnienie niezbędnej pomocy socjalnej dla wszystkich potrzebujących, osób starszych, schorowanych i samotnych.

IX. Samorządność.

1. Nawiązać ściślejszą współpracę na linii Radny - Wyborca.

2. Nawiązać współpracę z miastami partnerskimi w kraju i za granicą.

KRONIKA WYDARZEŃ

Czy wiesz, że...

✓ Tradycyjnie już na przełomie sierpnia i września odbywają się dożynki Gminno-Parafialne. W tym roku dożynki takie odbyły się w Różańcu II. W czasie dożynek rozstrzygnięto doroczny konkurs na najlepiej zadbaną posesję w mieście i gminie Tarnogród. Z okazji 35 – lecia wyróżniono i odznaczono członków OSP.

✓ Grupy obrzędowo – wieńcowe z Luchowa Dolnego i Różańca II reprezentowały Gminę Tarnogród na Dożynkach Diecezjalnych w Krsnobrodzie i Dożynkach Powiatowych w Józefowie.

✓ Z udziałem władz gminnych, powiatowych i kościelnych otwarto nowo wybudowaną remizę – szkołę w Luchowie Górnym i Środowiskowy Dom Samopomocy w Tarnogrodzie.

✓ Poświęcono i przekazano sztandar ZMG – OSP w Tarnogrodzie.

✓ Kapela Ludowa działająca przy Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury brała udział w XX Pyrzyckich Spotkaniach z Folklorem – imprezie międzynarodowej, spotkała się z entuzjastycznym przyjęciem publiczności pyrzyckiej i szczecińskiej. Występowała w towarzystwie zespołów z Niemiec, Gruzji, Słowacji, Tajwanu, Ukrainy i Szwecji.

✓ W Rynku odbył się koncert: „Pożegnanie lata”, w koncercie wystąpiły zespoły artystyczne TOK

– orkiestra dęta

– zespół teatralno-obrzędowy

– zespół taneczny dzieci

– zespół tańca towarzyskiego

✓ Mamy za sobą XVI Sejmik Teatrów Wsi Polskiej, Tarnogród '99.

✓ Na tarnogrodzkiej scenie zaprezentowały się zespoły z województw: lubelskiego, podkarpackiego, łódzkiego, małopolskiego, kujawsko – pomorskiego, zachodnio – pomorskiego, mazowieckiego, wielkopolskiego, śląskiego.

Zespół regionalny „Spod Kicek” z Mordarki woj. małopolskie wystąpił z dwusetnym przedstawieniem pt. „Wyzwoliny na kowala”.

Miejmy nadzieję, że Tarnogród przywita inne zespoły z całego kraju z kolejnymi jubileuszowymi spektaklami.

✓ Po Mszy św. w intencji Ojczyzny w kościele parafialnym, z montażem słowno – muzycznym w wykonaniu młodzieży z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Tarnogrodzie i zespołów artystycznych TOK uczczono 81. Rocznicę Niepodległości. Imprezie towarzyszyła wystawa pamiątek wojennych ze zbiorów prywatnych pana Romana Cichockiego i pana Dariusza Zajęca.

✓ Z okazji Międzynarodowego Roku Seniora 25.11.99 r. odbył się międzypowiatowy zjazd Klubów Seniora w TOK z Krasnegostawu, Zamościa, Zwierzyńca, Szczepieszyna, Tarnogrodu, Józefowa. Nastąpiła wymiana dorobku artystycznego. Myśl przewodnią spotkania: „Wiek emerytalny należy uczynić wiekiem spokoju i radości”.

OPIEKA I WYCHOWANIE

UROCZYSTE OTWARCIE ŚRODOWISKOWEGO DOMU SAMOPOMOCY w Tarnogrodzie odbyło się 11 sierpnia 1999 roku

„Czy człowiek może rozwijać się jako indywidualność, osoba samodzielna i aktywna, jeżeli jest stale traktowany jak :

- chory
 - nieudolny
 - nieodpowiedzialny?
- gdy jest :
- ubezwłasnowolniony nadmierną opieką,
 - podporządkowany,
 - nie dopuszczany do podejmowania decyzji,
 - bez możliwości nowych przeżyć,
 - bez szans decydowania o swoim życiu.

Czy człowiek niepełnosprawny intelektualnie może mieć swoją drogę nadziei?”

Na te pytania postanowiono dać odpowiedź tworząc koncepcję Środowiskowego Domu Samopomocy, który od maja br. rozpoczął swą działalność w Tarnogrodzie. „Dom” został ulokowany w zakupionym przez gminę budynku byłego Domu Higieny przy ulicy Szkolnej 2. Środki na jego wyposażenie pokrył Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej oraz PEFRON wyposażył stanowisko dla osoby niepełnosprawnej.

Uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy są osoby z zaburzeniami psychicznymi, które nie wymagają stałego leczenia szpitalnego. Dom może zapewnić opiekę dla 20 osób w wieku 20-40 lat, obecnie zadeklarowało swoją obecność 12 osób. Są to ludzie z niedorozwojem umysłowym, epilepsją, schizofrenią i zespołem Dovna z Tarnobrzegu oraz najbliższych okolic.

Głównym celem programu rehabilitacyjnego jest pomoc „domownikom” w odzyskaniu zdolności samodzielnego funkcjonowania w otoczeniu oraz ich aktywizacja. Poza tym placówka ma zapewnić:

- ochronę godności osobistej,
- poczucie intymności,
- niezależność dostosowaną do indywidualnego poziomu sprawności,
- możliwość rozwoju osobowości,
- możliwość dokonywania wyborów,
- bezpieczeństwo,
- swobodne kontakty ze środowiskiem lokalnym,
- rehabilitację społeczną,
- w miarę możliwości rehabilitację zawodową.

Bardziej szczegółowe cele opracowała dyrektor Środowiskowego Domu Samopomocy pani Elżbieta Kyc, polecając ich realizację terapeutom. Odpowiednia, bo wykwalifikowana kadra pracownicza, czuwa nad rozwojem zdolności i drzemących w uczestnikach terapii. Codziennie pod okiem dietetyka nabywają i rozwijają umiejętności kulinarne. W pracowni plastyczno-krawieckiej uczą się szycia i doskonalenia zdolności manualnych oraz malarstwa. Poza tym prowadzona jest teatroterapia i terapia muzyczna, która dzięki silnym i wyrazistym reakcjom emocjonalnym ma wpływać na kształtowanie postaw i zachowań ludzi.

„Domownicy” mają również kontakt z psychologiem, pielęgniarką i lekarzem. Powstała też pracownia komputerowo-stolarska, która ma pomóc rozwijać koncentrację uwagi, pamięć, koordynację wzrokowo-ruchową.

Wszystkie wymienione formy terapii, a także bezpośredni kontakt z terapeutą oraz poczucie przynależności do wspólnie pracującej grupy ma uczyć wrażliwości na potrzeby innych uczestników i ułatwiać komunikowanie się z otoczeniem. Należy podkreślić przy tym, że we wszystkim „domownicy” uczestniczą dobrowolnie, są więc przez terapeutów wspierani, a nie zmuszani. Ideą Tarnobrzeżskiego Domu Samopomocy jest bowiem systematyczne, stopniowe, a przede wszystkim nieprzymusowe osiągnięcie celów na drodze partnerskiej, pełnej zaufania. Miejmy nadzieję że społeczeństwo lokalne z chęcią podejmie współpracę, dzięki czemu integracja środowisk szybko stanie się widoczna.

GIMNAZIUM

KILKA SŁÓW O SZKOLE

REFORMA SYSTEMU EDUKACJI

Choć o reformie oświaty mówi się już od początku lat 90-tych, wstępną jej koncepcję Minister Edukacji Narodowej ogłosił w Poznaniu dopiero 28.01.1998 r.

W myśl tej koncepcji po ukończeniu szóstego roku życia dziecko jak dotąd będzie mogło rozpocząć edukację w przed-szkolnej lub szkolnej klasie przygotowawczej (zerowej).

Po roku wejdzie w okres nauki obowiązkowej i zgodnie z Konstytucją będzie ją pobierać co najmniej przez okres 11 lat. Pierwsze sześć lat spędzi w szkole podstawowej. Po jej ukończeniu złoży pierwszy egzamin państwowy (kompetencyjny) i niezależnie od jego wyniku, przejdzie do jednolitego programowo obowiązkowego gimnazjum. Po trzech latach nauki złoży drugi egzamin państwowy, którego wynik zadecyduje o dalszym kształceniu w szkole zawodowej albo w liceum. W szkole zawodowej spędzi dwa lata. W trzyletnim liceum uczeń będzie mógł wybierać między różnymi profilami akademickimi (np. klasycznym, humanistycznym, matematycznym) lub zawodowymi (np. technicznym, ekonomicznym). Nauka w liceum zakończy się trzecim egzaminem państwowym (maturalnym), który będzie zarazem przepustką do szkoły wyższej. Po szkole zawodowej będzie istniała możliwość kontynuacji nauki w dwuletnim liceum uzupełniającym kończącym się także maturą. Potem studia wyższe lub licencjackie.

REFORMA NA TERYTORIUM MIASTA I GMINY TARNOGRÓD

Szkoły Podstawowe w Tarnogrodzie, w Luchowie Dolnym, w Różańcu I, w Różańcu II i w Woli Różanieckiej zostały z dniem 01.09.1999 r. przekształcone w sześciolatte szkoły podstawowe o strukturze organizacyjnej klas I-VI. Zachowana została Szkoła Filialna w Luchowie Górnym o stopniu organizacji I-III. Gimnazjum mieści się w Tarnogrodzie przy ulicy 1-go maja 7. Obwód tej szkoły obejmuje swoim zasięgiem całe terytorium Miasta i Gminy Tarnogród.

Monika Korzybska

Wykorzystane materiały:

1. Dodatek specjalny Nr. 5 „Polonistyki”, Maj 1988

Pierwszego września bieżącego roku rozpoczęło pracę Publiczne Gimnazjum w Tarnogrodzie. Nazwa „gimnazjum” nawiązuje do wzorów antycznych, a także – zgodnie z duchem reformy oświaty – do tradycji sprzed II wojny światowej. Współczesne gimnazjum jest ponadpodstawową szkołą ogólnokształcącą, mającą rzetelnie przygotować uczniów do dalszej nauki na stopniu licealnym.

Funkcję Dyrektora Gimnazjum powierzono osobie doświadczonej, od lat trzynastu, kierującej pracą kolejnych placówek oświatowych – pani mgr inż. Jadwidze Gołębiowskiej. Kadre gimnazjum stanowią nauczyciele z wieloletnim stażem, pracujący dotychczas na terenie gminy Tarnogród, zatrudnieni zgodnie z kwalifikacjami i potrzebami placówki (szkoły).

Tarnogrodzkie gimnazjum zlokalizowane jest w budynku Szkoły Podstawowej przy ulicy 1 Maja 7. W obwodzie Publicznego Gimnazjum w Tarnogrodzie znajduje się miasto Tarnogród i okoliczne wsie: Luchów Górny, Luchów Dolny, Wola Różaniecka, Różaniec I i Różaniec II. W pierwszym roku działalności szkoła objęła opieką 135 uczniów podzielonych na pięć równoległych oddziałów klasowych. W każdej z klas znaleźli się młodzi mieszkańcy Tarnogrodu i dwóch mniejszych ośrodków. Zapewni to integrację młodzieży i pozytywnie wpłynie na atmosferę w gimnazjum.

Gimnazjaliści mogą pogłębiać wiedzę i zdobywać nowe umiejętności korzystając z pracowni internetowej wyposażonej w dziesięć komputerów, klaso-pracowni przedmiotowych szkoły podstawowej oraz ucząc się trzech języków obcych (angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego).

Władze samorządowe umożliwiły wprowadzenie zajęć pozalekcyjnych, dzięki czemu uczniowie mogą korzystać z wybranych przez siebie form rozwijania zainteresowań bądź uzupełniania wiedzy. Odbywają się zajęcia sportowe i aerobik, prowadzone są koła informatyczne, fizyczne, taneczne i zespół wokalny, działają zespoły wyrównywania wiedzy z języka polskiego i matematyki.

Uczniowie dojeżdżający do gimnazjum mogą korzystać ze stołówki szkolnej, która przygotowuje smaczne, gorące posiłki.

Aby dowóz młodzieży odbywał się bez przeszkód, Samorząd Terytorialny otrzymał autobus szkolny, tzw. „Gimbusa”. Nad bezpieczeństwem uczniów w drodze do i ze szkoły czuwa zatrudniony przez Urząd Miasta i Gminy nauczyciel.

Przed pracownikami gimnazjum stoją trudne i odpowiedzialne zadania. Ambicją wszystkich jest stworzenie placówki cieszącej się szacunkiem w powiecie ze względu na poziom wiedzy i umiejętności absolwentów oraz wychowanie młodzieży na odpowiedzialnych członków społeczeństwa, gdyż jak powiedział Jan Zamoyski: „Zawsze takie Rzeczypospolite będą, jakie ich młodzieży chowanie”.

Jadwiga Gołębiowska

*Szopka, rzeźba
ceramiczna
Zofii Czubernat
fot. L. Kistelski,
archiwum WDK*

KRĘGOSŁUP - KLUCZ DO ZDROWIA

Artykuł jest adresowany nie tylko do tych, którzy wiedzą już, czym jest bólowy kręgosłup, lecz także do tych, którzy są zdrowi i szukają wskazówek o charakterze profilaktycznym.

Statystyki mówią, że co trzeci dorosły Polak cierpi na bóle kręgosłupa, a co trzecie dziecko ma wady postawy. Można więc bez cienia przesady założyć, że w każdej polskiej rodzinie znajduje się ktoś, komu kręgosłup w ten czy inny sposób dokucza.

Gdzie szukać przyczyn tak powszechnych dolegliwości kręgosłupa?

Przyczyny znajdują się głównie w naszych złych nawykach, przyzwyczajeniach ruchowych i w towarzyszących naszemu życiu udogodnieniach cywilizacyjnych.

Rozwój cywilizacji przyczynia się w głównej mierze do powstawania wad postawy, do nadmiernych przeciążeń kręgosłupa, do ograniczania zakresu ruchomości w stawach międzykręgowych kręgosłupa. Coraz mniej ruchomy kręgosłup powoduje postępujące niedołożnienie - stajemy się nie-ruchawymi, a brak ruchu pogarsza nie tylko naszą sylwetkę, ale również ogólnie biorąc stan zdrowia oraz samopoczucie.

Człowiek w swoim pierwotnym środowisku był bardzo aktywny fizycznie. Zmuszały go do tego trudne warunki ży-

cia. Współczesny człowiek dzięki osiągnięciom cywilizacji znacznie ograniczył swoją aktywność fizyczną. Brak ruchu powoduje zmniejszenie ruchomości kręgosłupa, wiotczenie mięśni brzucha i grzbietu. Pozycja, w której człowiek spędza najwięcej czasu, jest pozycją siedzącą. Jest ona najbardziej niesprzyjająca zdrowiu człowieka. Siedzenie bowiem przeciąża kręgosłup najbardziej.

Można więc stwierdzić, że nasz kręgosłup nie nadążył za postępem cywilizacyjnym, a tak lubiane przez nas udogodnienia jak np.: samochód, wygodny fotel - to wrogowie naszego zdrowia.

Zamiłowania do aktywności ruchowej, do czynnego spędzania wolnego czasu, człowiek nabywa w wieku szkolnym.

Nasuwa się więc pytanie - gdzie tkwi błąd?

Pokusiałam się o policzenie sal gimnastycznych i wykwalifikowanych nauczycieli wychowania fizycznego w gminie Tarnogród. Z moich kalkulacji wynika, że jest jedna sala gimnastyczna. Pozostałe placówki dysponują w najlepszym wypadku salami zastępczymi. Natomiast fachowa kadra pracuje jedynie w tarnogrodzkich szkołach, pozostałe placówki nie zatrudniają nauczycieli z pełnymi uprawnieniami do nauczania tego przedmiotu.

Czy to wystarczy, aby stan sprawności fizycznej młodego pokolenia był zadowalający?

W związku z tym zachęcam do aktywnego spędzania wolnego czasu, do czynnego wypoczynku. Pamiętaj - możesz pomóc sobie sam!

Małgorzata Piul

Z ŻYCIA PARAFII

PARAFIA PRZEMIENIENIA PAŃSKIEGO W TARNOGRODZIE

Tarnogród jako osada został założony przez króla polskiego Zygmunta Augusta przywilejem lokacyjnym, wydanym we środę w maju po święcie św. Stanisława w 1567 roku. W tym akcie prawnym król wyznaczył uposażenie dla kościoła i kapłana katolickiego do kościoła, który mieszczanie mieli wystawić.

W dwa lata po wydaniu rzeczonoego przywileju, a więc w 1568 roku mieszczanie zbudowali z drzewa kościół pod wezwaniem Św. Ducha, zwany szpitalnym. Był to pierwszy historycznie kościół w Tarnogrodzie, choć nie parafialny. Następnie wzniesli drewnianą świątynię parafialną i otrzymali do niej kapłana, choć formalnie parafia została erygowana przez biskupa przemyskiego Wawrzyńca Goślickiego w roku 1598, a poprzednio Jan Zamojski wydał przywilej fundacyjny dla parafii i zapewnił jej uposażenie. Ten drugi kościół a pierwszy parafialny spłonął w 1629 roku w samą procesję Bożego Ciała.

Mianowany przez władze ks. Andrzej Kłopotki sumptem Tomasza Zamojskiego, własnym i parafian w latach 1632-34 wystawił piękny kościół z drzewa, który poświęcił biskup Nowoszycki Zachariasz, sufragan lwowski, z upoważnienia biskupa przemyskiego Szoldrskiego.

Kościół poświęcono: Przemienieniu Pańskiemu, Zwiastowaniu, Świętej Annie, Świętemu Andrzejowi Apostołowi i Świętemu Wawrzyńcowi w 1636 roku. Kościół ten przetrzymał burze dziejowe: najazd Kozaczyzny, Tatarów, Węgrów i Szwedów. Na polecenie biskupa przemyskiego ks. Józef Łysakowski rozpoczął w 1750 roku budowę nowego kościoła murowanego. Abrysu dostarczył mu architekt Meretini, który zbudował wokół Lwowa budowle sakralne i świeckie.

Część jego zbudowano do roku 1764 tzn. zakrystię, prezbiterium i kaplicę, zaś całą nawę skończono za ks. infułata Baltazara Dulewskiego w latach 1771-1778. Przez dziesięć lat pięć tysięcy płacił na budowę Jan Jakub Zamojski, drugą połowę pokrywał Baltazar Dulewski, dziekan infułat zamojski. Świątynia w stylu barokowym, z pięknymi kapitelami z piaskowca wewnątrz i zewnątrz, z kamiennymi lampionami na froncie.

Ponieważ ks. infułat Dulewski zamówił dla kolegiaty w Zamościu inny ołtarz u Olędzkiego we Lwowie z terminem na 1783 rok, sprowadził do kościoła w Tarnogrodzie ołtarz z kolegiaty, który został wykonany w Zamościu w 1635 roku na zamówienie samego kanclerza. Ponieważ w Wielki Czwartek w 1658 roku był w Zamościu pożar, który nie oszczędził Kolegiaty, został zniszczony w górnej kondygnacji ołtarza obraz Boga Ojca, na którego miejsce domalowano inny. Środkowy obraz św. Tomasza Ap. chyba zostawił Ks. Dulewski dla Kolegiaty, natomiast dwa boczne obrazy na desce: św. Jan Ewangelista i św. Jan Chrzciel przyjechały do Tarnogrodu.

Okazało się w trakcie odnawiania przez PKZ w Warszawie w 1961-1963 roku, że oba są oryginałami D. Tintoretta. Wielki ołtarz ks. Dulewski sprowadził do kościoła w Tarnogrodzie w 1783 roku. W wielkim ołtarzu jest piękna kopia Przemienienie Pańskie Rafaela, zaś na zasuwie jest Zwiastowanie, które wskazuje na Murilla - oryginał w Sewilli. Kościół pomalowano w 1897 roku. Organy czeskiej firmy Jan Tuczek kupiono w 1910. Dzwonnica przy kościele jest późniejsza i budowniczym jest ten sam, który budował kościół w Goraju.

*Na podstawie materiałów ks. W. Depczyńskiego
opracował ks. Bogusław Kornaga*

ROLNICTWO

Poniższy artykuł nie jest przeznaczony dla wiecznych malkontentów, którzy oprócz mówienia, że jest źle nic innego nie potrafią robić. Na pewno nie jest dobrze, ale jeśli ktoś myśli, że państwo rozwiąże za niego wszystkie problemy, to jest w dużym błędzie. Dzisiaj nie tylko trzeba umieć wyprodukować, trzeba sprzedać, żeby sprzedać trzeba wiedzieć gdzie, komu i za ile. W niedalekiej przyszłości trzeba będzie jeszcze odpowiednio zareklamować swój produkt.

Robiąc bilans z ostatnich dziesięciu lat, w sektorze rolniczym są z jednej strony problemy, które spędzają sen z oczu wielu rolnikom i które mimo upływu czasu nie ulegają rozwiązaniu, z drugiej strony natomiast warto odnotowania są i osiągnięcia (bo i takie są), oraz pozytywne perspektywy rolnictwa w Polsce na przyszłość.

Największym problemem rolnictwa dzisiaj jest jak się wydaje nadprodukcja zarówno w sektorze produkcji zwierzęcej jak i roślinnej. Wynika ona bynajmniej nie z powodu nadzwyczaj wysokich plonów, lecz z ograniczonego eksportu, z drugiej strony natomiast z importu płodów rolnych z zagranicy. Istnieją różne teorie na temat rozwiązania tego drażliwego problemu. Jedni chcą zamykać granicę, inni z kolei obniżyć ceny zwiększając dotacje państwa, wydaje się jednak że najlepszym sposobem jest poprawienie konkurencyjności polskich produktów. Przy okazji chciałbym obalić kilka mitów, które stworzone przez niektórych polityków - demagogów pozornie rozwiązują tę sytuację. Po pierwsze zamykanie granic nie rozwiązuje niczego, ponieważ jeśli Polska na przykład wprowadza cła zaporowe dajmy na to na zboże z Europy, to tym samym traci możliwość eksportu np: truskawek. Inaczej ma się sprawa z dotacjami, praktycznie w każdym kraju dotacje do rolnictwa są praktykowane, ale trzeba mieć świadomość, że spełniają one swoją rolę tylko w wypadku dobrze przeprowadzonych zmian wielu dziedzin rolnictwa. Oznacza to, że warto pomagać gospodarstwom dobrze rozwijającym się, elastycznym, ponieważ to jeszcze bardziej zwiększy ich konkurencyjność, natomiast pompowanie naszych (również rolników) pieniędzy w molocho rolnicze, które i tak mimo dotacji produkują złe towary i drogo, czy też małe gospodarstwa, których nie opłaca się unowocześnić to wyrzucanie pieniędzy w błoto. Najlepszym sposobem na pozbycie się problemu nadprodukcji jest eksport. W jaki sposób można wyeksportować tysiące ton zboża? Po pierwsze, poprzez zwiększenie standardów produkcji, po drugie, poprzez pełniejsze przetwarzanie surowców.

Bezpośrednim powodem, dla którego co roku setki rolników zamiast kończyć żniwa wychodzą na drogi i organizują blokady jest brak skupu, a jeśli on jest, to są tam zbyt niskie ceny, które nierzadko są poniżej opłacalności produkcji. Rząd co prawda ustala minimalne ceny i organizuje punkty skupu, lecz jak się okazuje są to rozwiązania niedopracowane i często deklaracje polityków rozmiągają się z rzeczywistością. Dlaczego tak jest? Należy zacząć od tego, że ceny zbóż w Polsce są relatywnie wysokie w porównaniu z cenami światowymi i w dodatku często gorszej jakości, dlatego też ciężko sprzedać je za granicę. Inną sprawą jest składowanie go chociażby dlatego, iż często okazuje się, że magazyny nie zostały opróżnione z ubiegłorocznych plonów.

Istotnym problemem, z którym boryka się nie tylko rolnictwo ale i inne gałęzie gospodarki to zła jakość wyprodukowanych dóbr. Problem ten w odniesieniu do rolnictwa obejmuje zarówno produkcję roślinną jak i zwierzęcą. Z oczywistych powodów jest to niezwykle istotne, ponieważ wyższa jakość produktów to zwiększony popyt i w kraju i za granicą. Mało tego za pomocą konkurencyjnych towarów sprzedaje się również lepszy wizerunek rolnictwa danego kraju. Jeśli ktoś kupuje mleko wiedząc, że jest czyste, wolne od szkodliwych związków chemicznych, kupi również ser wiedząc, że jest zrobiony z tego mleka. Niemcy są znani z doskonałych kielbasek, Francuzi z sera, Holendrzy z tulipanów, z czego mogą znani być Polacy?

Oczywiście poprawa standardów produkowanych dóbr idzie w parze ze znacznym dofinansowaniem w sprzęt i wiedzę i tutaj rolnik tak łatwo sam sobie nie poradzi, dlatego tak ważną sprawą jest odpowiednie zaangażowanie resortu rolniczego, ponieważ są to inwestycje długoterminowe, wymagające dużo środków i sił, jest to jednak inwestowanie w przyszłość, która na pewno się zwróci.

Nie można przy tej okazji nie wspomnieć jak istotne znaczenie odgrywa przetwórstwo i przechowywanie produktów w łańcuchu rolnik-klient. Często dochodzi do sytuacji, że danych produktów nie można sprzedać, ponieważ czas ich przydatności do spożycia jest bardzo krótki, jak np.: truskawki, a nie ma możliwości przechowywania ich dłużej niż kilka dni. Nie trzeba znać się zbytnio na gospodarce, żeby zdać sobie sprawę jakie ogromne znaczenie odgrywa przetwarzanie surowych produktów. Wystarczy wspomnieć tutaj Japonię, która nie posiada praktycznie żadnych naturalnych złóż minerałów, nie posiada ogromnych połaci pól i lasów, a jednak znajduje się w czołówce mocarstw gospodarczych świata. Ten przykład powinien dawać wiele do myślenia.

Przetwarzanie daje bardzo wiele możliwości; po pierwsze, zwiększa bardziej konkurencyjność produktu, który odpowiednio przygotowany i ładnie opakowany ma więcej nabywców. Po drugie, to rolnik a nie pośrednik dyktuje cenę, ponieważ nie działa pod presją krótkiej trwałości produktów. Znane są przecież przypadki, kiedy to wystarczyło mieć ciężarówkę z naczepą-chłodnią i przewożąc kilkaset kilometrów np.: truskawki można było na jednym kursie zarobić nawet kilka tysięcy złotych. Po trzecie, zwiększa się zysk, ponieważ omija się w ten sposób pośredników, do tego dochodzą pieniądze z przetworzenia danego produktu.

Porównując różne gospodarstwa ich produkcję i zyski okazuje się, iż taniej to więcej. W Polsce w przeliczeniu na hektar jest o wiele więcej ciągników i maszyn rolniczych niż w bardziej rozwiniętych rolniczo krajach. Nie świadczy to bynajmniej o zamożności w Polsce ile o niewykorzystywaniu mocy urządzeń. Często się zdarza, że kupowana jest kosiarka, przewracarka, a tymczasem gospodarz posiada tylko dwie krowy, warto by się zastanowić, kiedy ta inwestycja mu się zwróci. Nie można tutaj nie wspomnieć o charakterystycznej dla wielu gospodarzy strukturze podziału ziemi na wiele pól i poletek, do których sam dojazd pochłania połowę czasu i prawie tyle samo paliwa co zabiegi agrotechniczne wykonywane na nich.

Innym niezwykle istotnym mankamentem, który nie da się niestety zrzucić na ministra rolnictwa czy rząd, to brak wiedzy i umiejętności rolników. Wielu z nich myśli kategoriami, że skoro ojciec uprawiał ziemię w taki sposób to po co to zmieniać przecież i tak samo urosnie. Być może kiedyś kultywowanie tradycji przodków wystarczało, żeby utrzymać siebie i rodzinę na odpowiednim poziomie. W dzisiejszych czasach rolnictwo ściśle związane jest z nowoczesną wiedzą, a nawet innymi dziedzinami np. podstawami finansów i zarządzaniem, znajomością rynku itd.

W Polsce panuje ogólne przekonanie, że na gospodarce pozostają jedynie te osoby, które nie miały możliwości wyrwania się gdzieś wyżej, niestety po części jest to prawda. Na Zachodzie sprawa wygląda nieco inaczej, tam rolnictwo traktuje się jak biznes. Żeby przynosił zyski trzeba go pilnować, trzeba być zawsze o krok dalej niż konkurencja, a żeby tego dokonać trzeba cały czas uaktualniać swoją wiedzę. Wieś polska cierpi również na brak telekomunikacji, gazyfikacji, nie mówiąc już o kanalizacji. Bezpośrednim powodem tego jest pusta kasa w gminach, ponieważ są to inwestycje długoterminowe i wymagające dużych nakładów pieniężnych, często jednak władze lokalne mają problemy z przekonaniem ludzi, że np. kanalizacja jest potrzebna, wielu rolników uważa, że tego typu standardy są im niepotrzebne. Inną sprawą jest również brak ubezpieczenia pól czy obiekty gospodarskich. Dramat rozgrywa się dopiero wtedy, gdy dany region zostanie nawiedzony jakąś klęską, jak to było w rejonach objętych powodzią.

Wszystkie czynniki, które wymieniałem powyżej są niekorzystne dla rolnictwa, jednak wiele wskazuje na to, iż w tej sprawie nie nastąpi szybka poprawa. Jeszcze przez kilka czy kilkanaście lat rolnictwo będzie się borykało z tymi problemami dopóki państwo nie stworzy odpowiedniej polityki dla rolnictwa i nie udoskonali mechanizmów występujących dzisiaj. Z drugiej strony natomiast wiele też musi się zmienić w świadomości rolników, bez tego na nic wszystkie reformy.

Pewnie wielu to zdziwi, ale widać również korzystne zjawiska w rolnictwie w Polsce. Zaliczyłbym do nich tworzenie się grup nacisku, co pozwala na odpowiednią reprezentację w parlamencie. Zadaniem tego lobby (choć na tę nazwę chyba jeszcze za wcześnie) nie jest blokowanie dróg czy wysypywanie zboża na tory, ale szukanie sposobów na kompleksowe zmiany w rolnictwie i należyte informowanie społeczeństwa o sytuacji w rolnictwie. Polscy rolnicy cierpią na brak działania zorganizowanego i konsekwentnego, brakuje struktury, która by reprezentowała interesy wszystkich rolników i wszyscy rolnicy popieraliby ją. Jak dotychczas jest kilka organizacji rolniczych, które raczej skupiają się na obsadzie lukratywnych stołków swoimi ludźmi, lub też uzurpują sobie prawo do reprezentowania rolników mając na względzie tylko interesy swojej grupy, niż na programie, który by uwzględniał długoterminowe i korzystne cele dla większości rolników. W Polsce brakuje reprezentantów interesów rolników, którzy nie tylko wrzeszczą i znają cudowne lekarstwa na wszystkie problemy rolnictwa, ile potrafią w umiejętny sposób dyskutować i rozwiązywać problemy nie tylko jednej grupy ludzi.

Sprawą, która cieszy, aczkolwiek na dzień dzisiejszy jest to jeszcze niestety zjawisko marginalne w skali kraju, to dostosowywanie się do standartów zachodnich. Warto pamiętać, że bezwzględny warunkiem rozwoju rolnictwa jest eksport. Dotacje w dłuższej perspektywie eksportowi nie pomogą, natomiast wielkie znaczenie ma wysoka jakość. Wiele na przykład mówi się o zgubnym dla

rolnictwa polskiego imporcie zboża, okazuje się jednak, że wielu piekarzy woli zboże zagraniczne, ponieważ jest lepszej jakości. Widać też pierwsze efekty prywatyzacji PGR-ów, zmniejszyła się liczba pracowników, do pracy nie przychodzą pijani ludzie, ludzie nauczyli się szanować swoją pracę, rentowność pomału wzrasta. Są to objawy bardzo korzystne z gospodarczego punktu widzenia jednak dla wielu ludzi, którzy stracili pracę często są to dramaty. Czy można ich jednak było uniknąć? Wydaje się, że w dłuższej perspektywie ludzie, którzy teraz nie mają pracy, w przyszłości będą bardzo potrzebni, ponieważ rolnictwo rozwijające się to takie, które specjalizuje się w danej dziedzinie, przetwarza surowce, a do tego potrzebni są pracownicy.

Jakie są perspektywy rolnictwa w Polsce na najbliższe dziesięć lat? Po pierwsze każdy zdaje sobie sprawę, że należy podnieść rentowność gospodarki. Nie ma żadnych wątpliwości, że pierwszym krokiem do tego jest podniesienie powierzchni gospodarstw do 10-15 ha. Przy mniejszych można co najwyżej nastawić się na przykład na uprawę tytoniu, truskawek itd. Inną nieuchronną sprawą w rolnictwie to specjalizacja. W dobie ogromnego postępu nauki, nie wydaje się możliwe żeby jedna osoba znała się na medycynie, budownictwie, finansach. Jak wskazują przykłady z państw europejskich, nie omija to również rolnictwa. Coraz rzadszym widokiem jest gospodarstwo, w którym gospodarz sieje czy uprawia i pszenicę i ziemniaki i truskawki i len i tytoń itd. Dlaczego? Ponieważ jest to nieopłacalne. Taniej jest kupić kilka worków ziemniaków niż dla tej samej ilości kupować wszystkie maszyny niezbędne do uprawy tej rośliny. Rozmawiałem kilkakrotnie z osobami, które pracowały w Anglii na farmach. Byłem zdziwiony gdy okazało się, że angielscy farmerzy traktują swoje gospodarstwa jak biznes. Jedna osoba odpowiada za produkcję roślinną, inna za zwierzęcą, jeszcze inna za kontakty za przetwórcami i sklepami. Wynika to z faktu, że dzisiaj nie wystarczy wyprodukować, że jeszcze należy sprzedać. Tymczasem chłopci w Polsce przyzwyczajeni byli przez dziesiątki lat tylko do uprawy ziemi, ponieważ nie było problemu z jego sprzedażą. Dzisiaj jest inaczej, często o opłacalności nie decydują tylko koszty produkcji, ale również ważna jest cena skupu. Powszechnie wiadomo, że jest ona różna w danym województwie nie mówiąc już nawet o całym kraju. Dlatego też będzie rozwijała się tendencja, że jedni będą skupiali się na produkcji, inni na przetwórstwie, jeszcze inni na sprzedaży. Słyszysz się powszechne przekonanie, że szansą dla rolnictwa w Polsce, a właściwie i całej gospodarki jest rynek wschodni. Potężny rynek, na którym brakuje podstawowych artykułów, to okazja, której nie powinno się zmarnować. Sprawa, o której wspominam, leży oczywiście w gestii rządu czyli prowadzeniu odpowiedniej polityki wschodniej, a przekładając to na konkretne działania na umożliwieniu szerszego otwarcia granic, na nawiązywaniu kontaktów czyli stworzeniu odpowiedniego klimatu do tego typu działań.

Bardzo ważnym, wywołującym wiele emocji tematem rozmów wielu rolników jest rola państwa w sektorze rolniczym. Czasy, kiedy mleko w sklepie było tańsze niż w skupie, a nawozy mineralne tak tanie, że wysiewało się je często bez względu na racjonalne tego uzasadnienie, nie powrócą. Państwo nie będzie już spełniało roli aż tak opiekuńczej. Jego głównymi zadaniami jest preferowanie najlepszych gospodarstw, udział w kreowaniu odpowiedniej polityki kredytowej oraz odpowiednia polityka promocyjna na świecie.

Marek Postrzech

KRONIKA WYDARZEŃ

• Pamięci tych, którzy zginęli w czasie wydarzeń grudniowych w kopalni „Wujek” poświęcona była uroczystość w TOK z udziałem młodzieży z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Tarnogrodzie i zespołów artystycznych Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury oraz Orkiestry Dętej z Łęcznej.

• „Pomóż dzieciom przetrwać zimę” – pod takim hasłem w grudniową niedzielę odbyła się impreza artystyczna w Szkole Podstawowej w Tarnogrodzie.

• Przy Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury, po dłuższej przerwie reaktywowano sekcję szachową. Z inspiracji Przewodniczącego Rady Stanisława Komosa zorganizowano Turniej Szachowy. W każdy wtorek odbywają się zajęcia prowadzone przez Pana Tadeusza Kożuszkę, a raz w miesiącu organizujemy Turnieje Szachowe dla sympatyków „Królewskiej gry”. W miesiącu listopadzie w Turnieju zwyciężył Łukasz Leśniak.

• Pani Joanna Puchacz z Biblioteki Publicznej w Tarnogrodzie zajęła pierwsze miejsce w konkursie „Biblioteka w środowisku” za całokształt prac na przestrzeni lat 1997 – 1998 na rzecz „Małych Ojczyzn”. W nagrodę otrzymała 400 zł na zakup książek do biblioteki.

• Od pierwszego września funkcję dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej w Tarnogrodzie pełni pani mgr Jolanta Smolak. W szkole uczy się 424 uczniów.

• Marcin Bieniek jest uczniem kl.III „b”. Jego brat Paweł Bieniek ucz. kl.VI „b” Szkoły Podstawowej w Tarnogrodzie. Na uwagę zasługują dlatego, że mają już na swoim koncie niebagatelny dorobek.

Marcin – kategoria krasnali, II miejsce w Polsce, Mistrzostwa Uczniowskie Klubów Sportowych, Bydgoszcz, wrzesień `99.

I miejsce, Mistrzostwa Regionu Małopolska – gra indywidualna, Świdnik, sierpień `99.

I miejsce, Regionalny Turniej Tenisowy „Sport wszystkich dzieci”, Kraśnik, kwiecień `99.

Paweł – I miejsce w Turnieju o Puchar Burmistrza Biłgoraja.

II miejsce w Regionalnym Turnieju Tenisa Ziemnego w grze podwójnej, Świdnik, sierpień `99.

V miejsce w Halowych Mistrzostwach Region Małopolska, Kraków, marzec `99.

• Od pierwszego września funkcję Dyrektora Zespołu Szkół Ekonomicznych pełni pan mgr Janusz Skubisz dotychczasowy dyrektor Szkoły Podstawowej w Różańcu I.

• Przy Zespole Szkół Ekonomicznych kontynuowane są prace budowlane na hali sportowej.

• Obecnie zakończono krycie konstrukcji dachowej blachą i jeżeli pozwolą warunki atmosferyczne, wykonawca, czyli przedsiębiorstwo budowlane z Lubaczowa przystąpi do prac murarskich przy łączniku, wiążącym budynek szkoły z salą. Termin zakończenia tej największej powiatowej inwestycji oświatowej przewidziano na rok 2001. Warunkiem jednak dotrzymania tego terminu jest pomoc

finansowa ze strony Kuratorium Oświaty w Lublinie oraz Totalizatora Sportowego. Pierwszy etap budowy opiera się głównie na finansowaniu z Urzędu M i G w wys. 150 tys. zł.

• Adam Zwoliński, uczeń klasy IV Liceum Ekonomicznego przy Zespole Szkół Ekonomicznych w Tarnogrodzie otrzymał stypendium Prezesa Rady Ministrów przyznawane za szczególne osiągnięcia w nauce.

• Baza dydaktyczna Zespołu Szkół Ekonomicznych w Tarnogrodzie wzbogaciła się o nową klaso-pracownię komputerową. Jej koszt wyniósł 30 tys. zł. Środki finansowe na ten cel przeznaczyła Spółdzielnia Uczniowska i Rada Rodziców.

• Urząd Miasta i Gminy Tarnogród przystąpił do Międzygminnego Porozumienia w sprawie organizacji wysypiska śmieci w Korczowie oraz organizacji gospodarowania odpadami w oparciu o to wysypisko. Wysypisko w Woli Różanieckiej zostanie zamknięte i zrekultywowane do 2001 r.

• Inauguracja propozycji programowej ZHP „Ścieżkami Zdrowia” w Hufcu Tarnogród odbyła się 12 października 1999 r. 300 zuchów i instruktorów przez cały dzień wspólnie wędrowało po okolicach Suśca i Osuch.

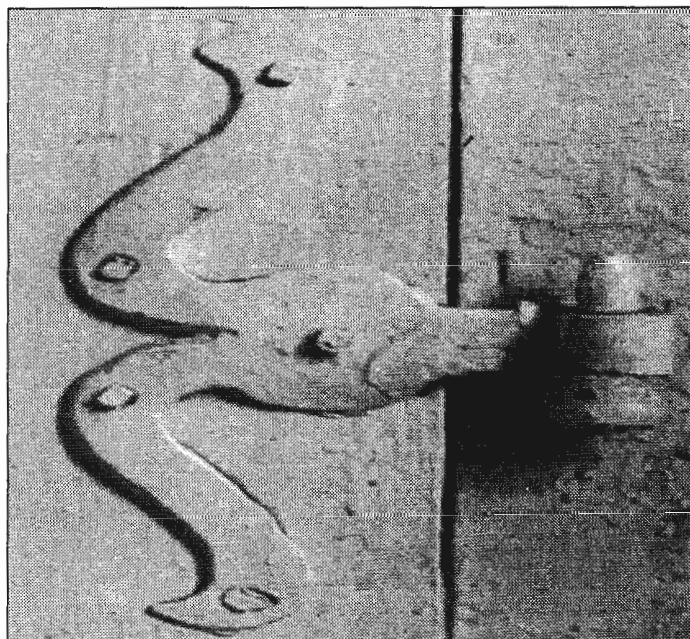
• 3 listopada 1999 r. odbył się Zjazd Hufca Tarnogród. Komendantką hufca wybrano ponownie dh. hm. Krystynę Rozwadowską. Członkami Komendy Hufca zostali hm. Danuta Płoucha, phm. Anna Duńko, phm. Teresa Granda, phm. Janusz Skubisz.

• 10 DH. im. Szare Szeregi, 9 DH. im. Zawiszy ze szkoły podstawowej i 14 Srodowiskowa Drużyna Harcerska z Tarnogrodu – rozpoczęli akcję pod hasłem „Nie pal”.

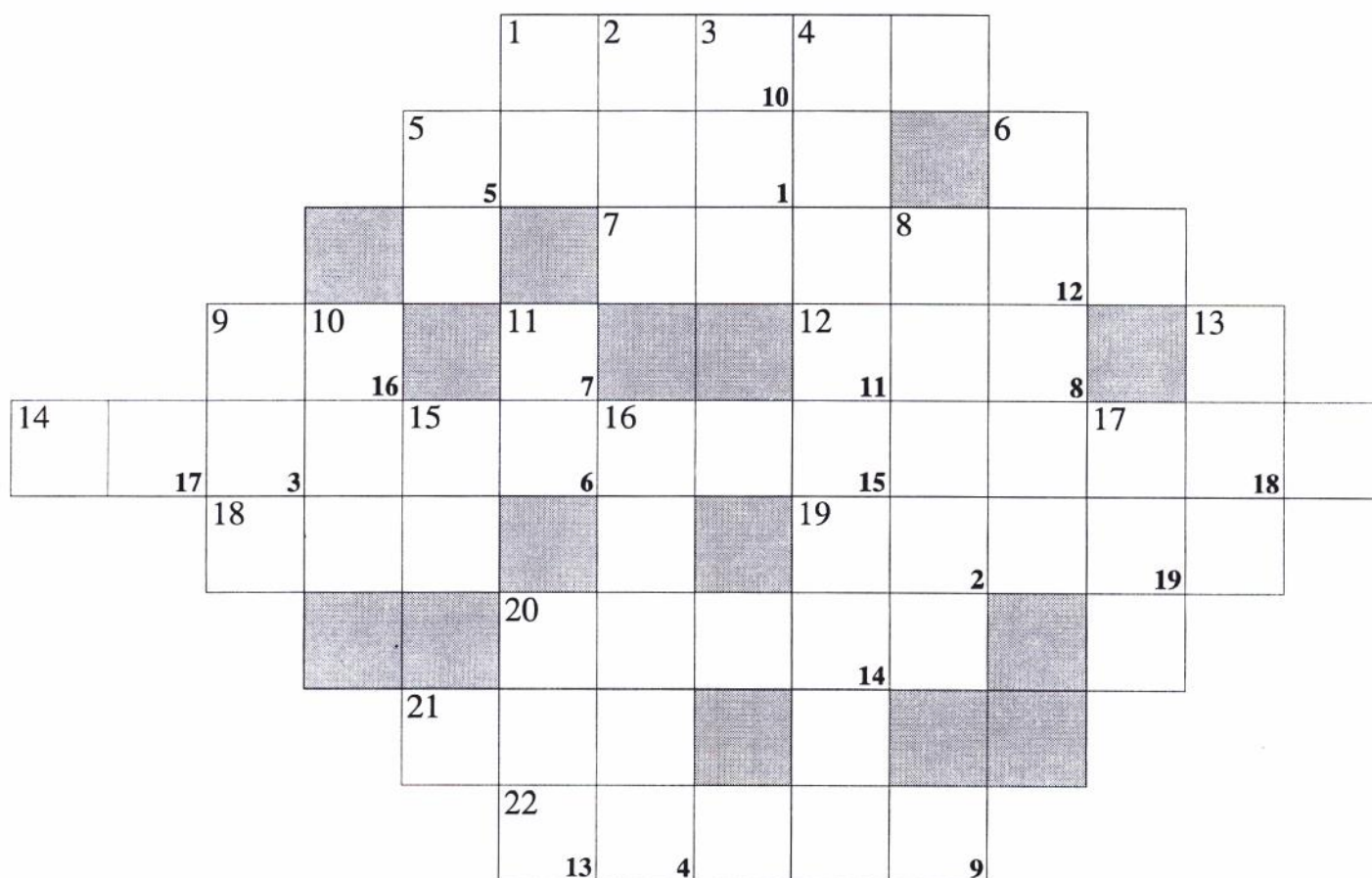
• Z 3/4 grudnia w Górecku Kościelnym spotkali się harcerze z Tarnogrodu, Różańca i Woli Różanieckiej. Czuwanie nocne odbyło się pod hasłem „W Rok Jubileuszowy”.

• 19 grudnia po raz kolejny harcerze przywieźli „Betelemskie Światło Pokoju” z Krakowa. Od 20 grudnia przywiezione światło, wraz z orędziem pokoju i miłości zanoś do szkół, kościołów, domów.

*Opracowały na podstawie zebranych materiałów:
Renata Ćwik, Helena Zajac*

KRZYŻÓWKA REGIONALNA

POZIOMO

- 1) ...tenisowe np. Roland Garros
- 5) – drzewo – pokarm jedwabników
- 7) *Przepraszam* po francusku
- 9) amerykański Edward
- 12) muśnięcie siatki w tenisie
- 14) tę rocznicę obchodził Tarnogród w 1967 r.
- 18) płyn zmiękczający
- 19) mały gil
- 20) zjadła wszystkie rozumy
- 21) ssak z rodziny pustorożców
- 22) zasłona np. w boksie

PIONOWO

- 1) przewaga w boksie
- 2) skrót przed „Grom”, „Burza”
- 3) ischias
- 4) miasto w lubelskim
- 5) dawna policja (skrót)
- 6) może być Orbisu
- 8) zakłady odzieżowe w Zamościu
- 9) baskijska organizacja wyzwolenicza
- 10) burmistrz Tarnogrodu
- 11) jeden z zaimków
- 13) kolor karciany
- 15) najwyższy bóg w Egipcie
- 16) pierwszy burmistrz Tarnogrodu
- 17) do niego dążymy
- 20) czarodziej

LITERY Z PÓL PONUMEROWANYCH W PRAWYM DOLNYM ROGU UTWORZĄ HASŁO – ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI

Rozwiązania na kartkach pocztowych prosimy nadsyłać na adres redakcji do 25 stycznia 2000 r.

Osoby, które nadeślą prawidłowe rozwiązanie, wezmą udział w losowaniu nagród

SPONSOREM NAGRODY JEST BURMISTRZ MIASTA I GMINY TARNOGRÓD

Dożynki Gminno-Parafialne W LUCHOWIE GÓRNYM

18 sierpnia 2019 roku miało miejsce święto plonów w gminie Tarnogród. Uroczystości tym razem odbywały się w Luchowie Górnym. Rozpoczęły się mszą świętą w kościele parafialnym w Luchowie Górnym,

podczas której wszyscy zebrani z proboszczem parafii ks. Adamem Siedleckim na czele dziękowali za Boże błogosławieństwo, dary ziemi i pracę rolników. Świętowano również stulecie parafii rzymsko – katolickiej Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Luchowie Górnym. Po mszy

kolorowy korowód dożynkowy przemaszerował przez wieś na plac przy remizie OSP, gdzie uroczystość była kontynuowana. Na czele szli starostowie dożynek:

Bożena Krupa z Luchowa Dolnego oraz Henryk Bryła z Luchowa Górnego,

następnie grupy wieńcowe zaprezentowały wieńce dożynkowe, które wyeksponowano na scenie pod remizą. Po prezentacjach nastąpiło przekazanie chleba, który został podzielony pomiędzy zebranymi. Burmistrz Paweł Dec podziękował rolnikom za ich ciężką pracę. Podkreślał, jak ważne są takie wartości, jak: przywiązanie do ziemi, szacunek do niej, kultywowanie zwyczajów

przodków, ludzka solidarność i współpraca. Po przemówieniach burmistrza i zaproszonych gości został ogłoszony konkurs na najpiękniejszy wieniec dożynkowy. Niezależne sześcioosobowe jury oceniało każdy spośród siedmiu wieńców. Pierwsze miejsce zajęło KGW z

Luchowa Górnego za wieniec w kształcie mapy Polski nawiązujący do stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę i do stulecia luchowskiej parafii. Nagrodą było reprezentowanie gminy na Dożynkach Powiatowych

we Frampolu. Gospodynie z Luchowa otrzymały od burmistrza bon na 500 zł na zakup materiałów promocyjnych dla swojego koła. Po ogłoszeniu konkursu koła gospodyń odśpiewały kuplety.

Kolejnym punktem programu były występy. Na scenie zaprezentowali

się: uczniowie ze szkoły podstawowej w Luchowie Dolnym, Tarnogrodzka Kapela Ludowa, Dziecięcy Zespół Wokalny działający przy Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury oraz zespoły taneczne Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury. Po prezentacjach najmłodszy został zaproszeni

na program artystyczny „Wywrocki dzieciom” prowadzony przez animatora z Rzeszowa. Około 20.00 rozpoczęła się zabawa przy muzyce zespołu Activ.

Na placu nie brakowało innych atrakcji. Panie z kół gospodyń wiejskich z Luchowa Górnego i Dolnego przygotowały wykwinne i słodkie przysmaki, myśliwi częstowali gulaszem z dzika, a strażacy wojskową

grochówką. Dzieci szalały na dmuchanym placu zabaw. Można było obejrzeć maszyny rolnicze, wziąć udział w konkursach organizowanych przez KRUS, spróbować produktów ekologicznych.

DOŻYŃKI POWIATOWE

FRAMPOL 2019

Święto plonów o zasięgu powiatowym zorganizowano w niedzielę 25 sierpnia we Frampolu. Barwny korowód, który tworzyły delegacje 12 gmin z terenu powiatu, na czele z Orkiestrą Dętą z Potoka Górnego przeszedł na stadion we Frampolu. W samo południe pod przewodnictwem ks. Andrzeja Stefanka, proboszcza tutejszej parafii, została odprawiona msza święta. Eucharystia połączona była z poświęceniem chleba, wypieczonego z tegorocznych zbóż i wieńców dożynkowych przygotowanych przez przedstawicieli poszczególnych gmin. Wszystkich zgromadzonych powitali organizatorzy: burmistrz Józef Rudy oraz starosta Andrzej Szarlip.

Naszą gminę reprezentowała delegacja, w skład której wchodził: Zastępca Burmistrza Tarnogrodu Tomasz Legieć, Przewodniczący Rady Miasta Dariusz Dołomisiewicz, Dyrektor Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury Renata Ćwik, Dyrektor Biblioteki Publicznej w Tarnogrodzie Joanna Puchacz. Prezentowali się także producenci ekologiczni, m. in. firma Czar Natury Andrzeja Czarneckiego z Różańca.

Wieniec dożynkowy prezentowały panie z koła gospodyń wiejskich w Luchowie Górnym - laureatki pierwszego miejsca w konkursie na wieniec dożynkowy, który był zorganizowany podczas dożynek gminnych w Luchowie Górnym.

Uroczystości w Bramie Korchowskiej

W niedzielne przedpołudnie 29 września 2019 roku w Tarnogrodzie odbyły się uroczystości upamiętniające 80. rocznicę wybuchu II wojny światowej oraz poświęcone pamięci żołnierzy poległych w Bramie Korchowskiej oraz w Katyniu we wrześniu 1939 roku.

Jak co roku uroczystości rozpoczęła msza święta w intencji ojczyzny i wydarzeń tej rocznicy. Po mszy świętej poczty sztandarowe, delegacje i mieszkańcy przeszli przed Pomnik Katyński w Bramie Korchowskiej. Wiązanki kwiatów złożyły delegacje: przedstawiciele rodzin mieszkańców Tarnogrodu zamordowanych w Katyniu, Związku Kombatantów

i Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej z Puław, Stowarzyszenia Kombatantów RP i Osób Represjonowanych Koło w Tarnogrodzie, Puławskiego Towarzystwa Tradycji Narodowych, Stowarzyszenia Spadkobierców Polskich Kombatantów II Wojny Światowej Okręg Roztoczański z siedzibą w Horyńcu, Społecznego Komitetu Utrwalania Dziedzictwa Historycznego i Patriotycznego Ziemi Tarnogrodzkiej, samorządowa tj. pracowników Urzędu Miejskiego oraz radnych Rady Miejskiej w Tarnogrodzie z senatorem Jerzym Chróścikowskim, delegacje lokalnych szkół, przedszkola, Biblioteki Publicznej oraz OSP.

Wiązankę złożył również pełnomocnik Wojewody Lubelskiego dr Konrad Sawicki oraz poseł na Sejm Sławomir Zawiślak. Uroczystościom towarzyszyła Grupa Rekonstrukcji Historycznej – 24 pułk Piechoty Garnizon Jarosław oraz uświetniła je Tarnogrodzka Orkiestra Dęta pod batutą kapelmistrza Grzegorza Szeiniemillera.

Młodzież ze Szkoły Podstawowej im. Marii Curie - Skłodowskiej w Tarnogrodzie przygotowała akcent patriotyczny przypominający wydarzenia sprzed 80 lat. Następnie zgromadzeni wysłuchali okolicznościowych wystąpień, po których zastępca burmistrza Tomasz Legieć podziękował wszystkim za przybycie i pielęgnowanie historii.

Poczet sztandarowy. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Woli Różanieckiej

Warta honorowa rekonstruktorów 24 pułku Piechoty Garnizon Jarosław i program patriotyczny w wykonaniu uczniów szkoły podstawowej w Tarnogrodzie

KULTURA, OŚWIATA

WIEJSKIE TEATRY W SWOJEJ STOLICY

44 międzywojewódzki sejmik w Tarnogrodzie, w lutym tego roku, zamknął długi etap wspólnej drogi: ostatni raz byliśmy na „starych śmieciach”. Teraz czekamy na nowy kształt Ośrodka – z pewnością będzie jaśniejszy, wygodniejszy, bardziej nowoczesny. Zarazem – nie będzie już tak samo. Nie będzie przestrzeni i kątów, w których czuliśmy się jak u siebie, bo przecież byliśmy tu tyle razy, tyle tu było spotkań, zdarzeń, planów. Tyle ludzi poznaliśmy – miejscowych i przybyszów – a wszyscy byli zjednoczeni wspólną sprawą.

Życząc Władzom Tarnobrodu oraz Dyrekcji i Załodze TOK sukcesu rozpoczętego dzieła modernizacji, życzymy też, by w tym, co będzie nowe, niezmiennie trwał stary Duch, by nie opuścił miejsc, którymi się opiekował.

Duchu Teatru – dawco prawdy, pamięci, wspólnoty - zostań z nami.

Prof. Lech Śliwonik

36. | OGÓLNOPOLSKI SEJMIK TEATRÓW WSI POLSKIEJ

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, podjętą w czerwcu 2018 roku, Sejmiki Wsijskich Zespołów Teatralnych i ogólnopolski ruch wiejskich teatrów zostały wpisane do Krajowego Rejestru Dobrych Praktyk w Ochronie Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

Jest to pierwszy wpis do polskiego rejestru dobrych praktyk.

Decyzją Ministra jest realizacja postanowień Konwencji UNESCO z 2003 roku.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

zorganizowany pod patronatem
i przy wsparciu finansowym
**Ministerstwa Kultury
i Dziedzictwa Narodowego**
oraz →

**Tarnogród
25 – 27
października
2019**

Zarządu Głównego Towarzystwa Kultury Teatralnej w Warszawie
Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Lublinie
Marszałka Województwa Lubelskiego
Towarzystwa Kultury Teatralnej Ziemi Lubelskiej
Starosty Biłgorajskiego
Burmistrza Tarnobrodu
Tarnogrodzkiego Towarzystwa Regionalnego
Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury

PROGRAM

**25 października
/piątek/**

godz. 14.00

Uroczyste otwarcie
XXXVI Ogólnopolskiego Sejmiku
Teatrów Wsi Polskiej

godz. 14.30

PREZENTACJE SPEKTAKLI cz. I

godz. 14.30

Zespół Obrzędowy ZAWSZE RAZEM z
Woli Gułowskiej
/woj. lubelskie/
Okrężne u sołtysa
reżyseria: Zofia Kozłowska
Czas trwania spektaklu – 35 min

godz. 15.30

Zespół GÓRALSKO BRAC z Łopusznej
/woj. małopolskie/
Syćko się wraco
reżyseria: Mateusz Buła
Czas trwania spektaklu – 50 min

godz. 17.00

Zespół Regionalny GORCE
/woj. małopolskie/
Tarcie Inu
reżyseria: Elżbieta Citał
Czas trwania spektaklu – 30 min

około godz. 18.00

Warsztaty, część I
fundamenty: obrzędowość, dramaturgia
I spotkanie warsztatowe

26 października
/sobota/

godz. 10.00
PREZENTACJE SPEKTAKLI cz. II

godz. 10.00
Zespół RUMENOK
/woj. lubelskie/
Przyjmowanie księdza po kolędzie
reżyseria: Bożena Dragun
Czas trwania spektaklu – 35 min

godz. 11.00
Zespół Regionalny im. Anny Markiewicz z Bukowca Górnego
/woj. wielkopolskie/
Wesele Bukowieckie
reżyseria: Małgorzata Woźna
Czas trwania spektaklu – 35 min

godz. 12.00
Regionalny Teatr Dramatyczny z Luzina
/woj. pomorskie/
Jak Kaszubi święto Marcina zapamiętali
reżyseria: Maria Krośnicka
Czas trwania spektaklu – 30 min

około godz. 13.00
II spotkanie warsztatowe

godz. 16.00
PREZENTACJE SPEKTAKLI cz. III

godz. 16.00
Teatr sPokoLeń z Dobronia
/woj. łódzkie/
Nie wszyscy złodzieje przychodzą kraść
reżyseria: Teresa Dzielska
Czas trwania spektaklu – 50 min

godz. 17.30
Teatr Ludowy TRADYCJA
/woj. małopolskie/
Historia żółtej ciżemki
reżyseria: Marcin Kobierski
Czas trwania spektaklu – 60 min

godz. 19.00
ŚWIĘTOKRZYSKIE JODŁY
/woj. świętokrzyskie/
Ocepiń
reżyseria: Lucyna Lipczyńska
Czas trwania spektaklu – 50 min

około godz. 20.00
III spotkanie warsztatowe

27 października
/niedziela/

godz. 10.00
PREZENTACJE SPEKTAKLI cz. IV

godz. 10.00
Zespół CZEREMCHA z Gromady
/woj. lubelskie/
Darcie pierza pannie młodej na wiano
reżyseria: Teresa Kornik, Bożena Róż
Czas trwania spektaklu – 30 min

godz. 11.00
Grupa Obrzędowa ROCHY z Sędziszowa Małopolskiego
/woj. podkarpackie/
Zagorzycka kołęda z Herodem
reżyseria: Krystyna Szczerbiak
Czas trwania spektaklu – 45 min

około godz. 12.00
IV spotkanie – zakończenie I części warsztatu

około godz. 13.00
Uroczyste zakończenie Sejmiku

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE:

Dla przyszłości, czyli kadra teatru wiejskiego
Warsztaty, część I – fundamenty: obrzędowość, dramaturgia

Wystawy fotograficzne

Spotkania warsztatowe:

- 25.10 – godz. 18.00 – I spotkanie warsztatowe
- 26.10 – godz. 13.00 – II spotkanie warsztatowe
- 26.10 – godz. 20.00 – III spotkanie warsztatowe
- 27.10 – godz. 12.00 – IV spotkanie – zakończenie I części warsztatu

- ☒ Zobaczymy ich na scenie – zespoły i spektakle Sejmiku 2019
- ☒ Sejmikowe klimaty: twarze, obrazy, sytuacje. Prace Bożeny Wojtaszek i Lecha Laskowskiego

Uczestnicy: kierownicy zespołów, reżyserzy, zainteresowani członkowie zespołów.

Patronat Honorowy - Przewodniczący Sejmiku Województwa Lubelskiego

SEJMIK ZORGANIZOWANO PRZY WSPARCIU FINANSOWYM

tegoroczne prezentacje odbędą się w hali sportowej Szkoły Podstawowej w Tarnobrodzie

Narodowe Czytanie 2019

Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnogrodzie, Tarnogrodzki Ośrodek Kulturalny oraz Szkoła Podstawowa im. Marii Curie-Skłodowskiej w

Tarnogrodzie już po raz 8. organizowały na miejskim rynku Narodowe Czytanie. Wydarzenie, które odbywa się pod patronatem Pary Prezydenckiej, w tym roku przypominało o polskich nowelach.

Narodowe Czytanie w Tarnogrodzie jest nie tylko odczytywaniem wybranych dzieł. To całościowa oprawa: muzyka, zaangażowane dzieci i młodzież, stroje oraz zaproszeni goście. *Staramy się promować czytelnictwo, a przez to włączamy się w takie wydarzenia jak Narodowe Czytanie. Staramy się, by to wydarzenie było otwarte, by wstąpić mógł każdy, każdy mógł przeczytać swój ulubiony czy wybrany fragment, ale także by można było w miłej atmosferze wysłuchać najpiękniejszych utworów naszej polskiej literatury - podkreśla dyrektor tarnogrodzkiej biblioteki Joanna Puchacz.*

Okolicznościowy list od Prezydenta Polski poświęcony tegorocznej edycji „Narodowego Czytania” przeczytał Burmistrz Tarnogrodu Paweł Dec. Przypominał w nim, że już po raz 8. w ramach akcji „Narodowe Czytanie” będą prezentowane w całej Polsce wybitne utwory należące do kanonu naszej literatury. *W tym roku to zbiór zatytułowany „Nowele Polskie”. To wybór tekstów, których wspólnym mianownikiem jest polskość w połączeniu z treściami uniwersalnymi, refleksją nad człowiekiem i społeczeństwem - cytował słowa Prezydenta RP burmistrz Dec.*

Wicestarosta Biłgorajski Tomasz Rogala zaznacza, że nowele, mimo iż niewielkie objętościowo, są niezwykle bogate i wymowne w treści. *To niewielkie książki, a*

jednak opoka polskiej literatury, wielkie dzieła, które poruszają tematy ważne, są przekazem kultury, a także obrazem społeczeństwa doby takich osobowości jak Sienkiewicz, Konopnicka, Orzeszkowa, Prus czy Żeromski - mówi wicestarosta Rogala.

W ocenie dyrektora TOK Renaty Ćwik Narodowe Czytanie nie tylko promuje czytelnictwo, ale jest ważnym

wydarzeniem kulturalnym. To z jednej strony przypomnienie tej spuścizny kulturowej, którą zostawili nam przodkowie, ale i jej przekazywanie kolejnym pokoleniom. *Tutaj mamy do czynienia z przynajmniej kilkoma ważnymi elementami naszej tożsamości. To, co zawarte w literaturze, to język, tradycja, idee, postrzeganie i opisywanie świata, to wiara, sztuka i relacje międzyludzkie - zauważa dyrektor Ćwik.*

Akcja Narodowe Czytanie organizowana jest przez Prezydenta RP od 2012 roku. Została zainicjowana wspólną lekturą *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. W 2013 roku w całej Polsce odbyło się czytanie dzieł Aleksandra Fredry, a podczas następnych edycji przeczytano *Trylogię* i *Quo Vadis* Henryka Sienkiewicza, *Lalkę* Bolesława Prusa, *Wesele* Stanisława Wyspiańskiego oraz *Przedwiośnie* Stefana Żeromskiego.

Program w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej im. Marii Curie-Skłodowskiej w Tarnogrodzie

Marta i Paweł Dec

Tomasz Rogala

KONCERT TARNOGRODZKIEJ ORKIESTRY DĘTEJ

29 września 2019
scena letnia TOK

KONCERT PODSUMOWUJĄCY PROJEKT

29 września na tarnobrodzkim rynku rozbrzmiały utwory marszowe, standardy jazzowe, muzyka latynoamerykańska, filmowa i pop. Niedzielne popołudnie umiliła Tarnobrodzka Orkiestra Dęta, która

prezentowała nowe brzmienia możliwe dzięki dofinansowaniu pozyskanemu przez Tarnobrodzki Ośrodek Kultury ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w ramach programu INFRASTRUKTURA DOMÓW KULTURY 2019 pochodzących z Funduszu Promocji Kultury na realizację zadania pod nazwą Rozwój Tarnobrodzkiej Orkiestry Dętej – zakup wyposażenia na potrzeby prowadzenia edukacji kulturalnej. Projekt realizowany był w kilku etapach: na początku zrobiono rozeznanie na rynku oraz przeprowadzono kampanię promocyjną zadania, na kolejnym etapie zorganizowano profesjonalne warsztaty dla muzyków w trakcie wyjazdu orkiestry na Ukrainę, pozyskano cztery nowe osoby, które po roku nauki gry na instrumentach dętych zasilą szeregi tarnobrodzkiej orkiestry. Następnie zakupiono instrumenty i akcesoria muzyczne. Działania te już przyczyniły się do

podniesienia poziomu artystycznego występów, co publiczność mogła podziwiać w niedzielę, kiedy na scenie letniej TOK na uroczystym koncercie podsumowującym projekt zaprezentowali się młodzi muzycy pod batutą Grzegorza Szezmillera. Gra w orkiestrze jest dla jej członków wielką pasją, którą zarażają młodych ludzi z naszego regionu.

Całkowity koszt realizacji zadania - 74 656 zł, z czego 55 000 zł dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, środki z Gminy Tarnobród – 19 656 zł.

PROSVJETA

Z BOŚNI I HERCEGOWINY NA SCENIE LETNIEJ TARNOGRODZKIEGO OŚRODKA KULTURY

10 sierpnia 2019 roku o
godzinie 18.30 Zespół

Folklorystyczny Serbskiego Towarzystwa Edukacyjno-
Kulturalnego PROSVJETA z Brčko wystąpił na scenie
letniej Tarnogradzkiego Ośrodka Kultury.

Zespół został założony w sierpniu 1993 roku,
jego misją jest ochrona tradycji serbskiego narodu
poprzez prezentację tańców, pieśni i zwyczajów.

Zespół wielokrotnie uczestniczył w międzynarodowych
festiwalach folklorystycznych, zdobywając nagrody
i wyróżnienia. Koncertował w Grecji, Bułgarii,
Północnej Macedonii, Czechach, Austrii,
Szwajcarii, Serbii, Czarnogórze, Chorwacji
oraz całej Bośni i Hercegowinie. Zespół został
zaproszony na Festiwal Kultur, który odbywał
się w Biłgorajskim Centrum Kultury od 9 do 11
sierpnia 2019 roku.

W Tarnogrodzie wystąpiły 34 osoby w wieku
od 16 do 20 lat. Dyrektorem zespołu jest Dragan
Tomic, a za choreografię odpowiada Dragan
Stokic. Koncert w Tarnogrodzie miał na celu
prezentację części dziedzictwa kulturowego
bośniackich Serbów oraz pokazanie narodowych
skarbów tradycji i kultury mieszkańcom
południowo – wschodniej Polski. Widzowie mieli
okazję podziwiać przepiękne kolorowe stroje
ludowe, dynamiczne układy choreograficzne,
porywającą do tańca tradycyjną muzykę serbską.

W przerwie pilot grupy, pracownik BCK-u Sławomir
Niemiec zaprezentował zgromadzonym zapomniany

Obecnie zespół liczy około 250 członków, w ośmiu
grupach wiekowych, z których sześć to zespoły
dziecięce. Repertuar zespołu obejmuje tańce, pieśni i
zwyczaje z całej Serbii.

instrument – sukę biłgorajską. Podczas
kilkuminutowej improwizacji na scenie widzowie
mieli możliwość po raz pierwszy usłyszeć ten

instrument. Na zakończenie tancerze porwali do płasów osoby z widowni, które świetnie spisały się, naśladowując

z wielkim zaangażowaniem kroki taneczne serbskich artystów.

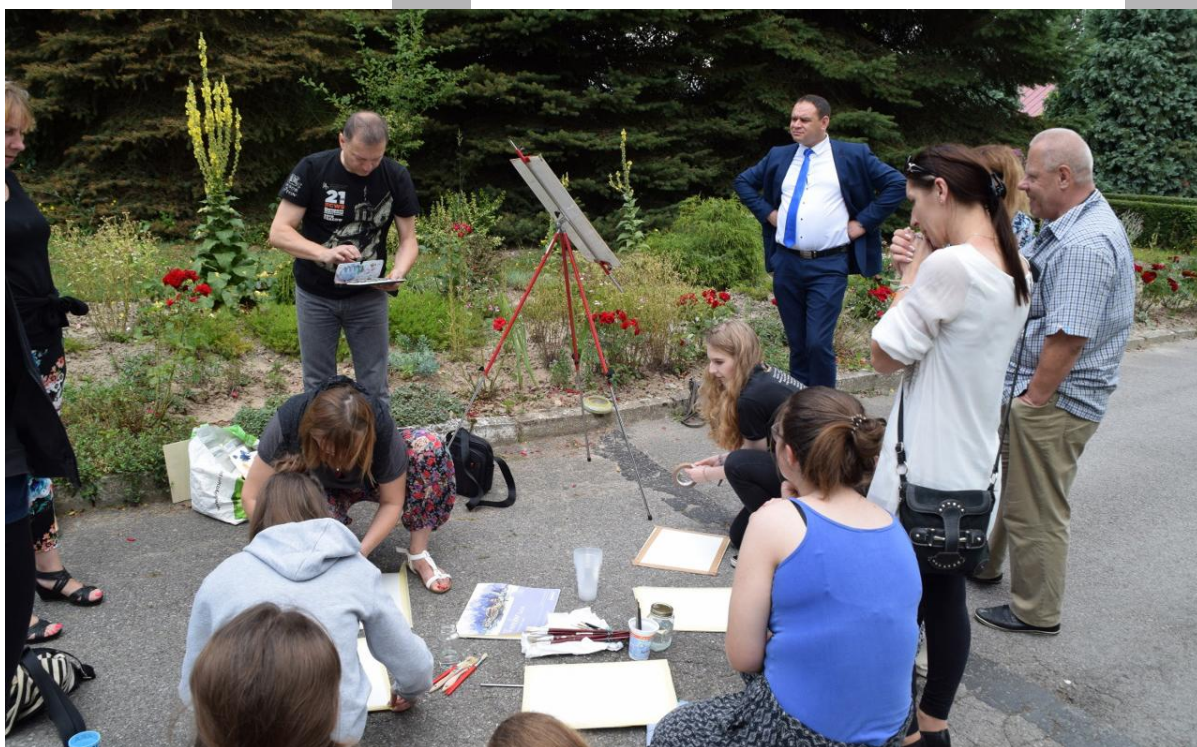
LETNIA SZKOŁA MALARSTWA

Z PROFESOREM EDWARDEM SYTYM I Z AKWARELISTĄ JAROSŁAWEM DRAŻKIEM W TARNOGRODZIE

Tarnogrodzki Ośrodek Kultury wraz z Burmistrzem Tarnogrodu zorganizowali w tym roku profesjonalne warsztaty malarskie dla młodzieży i dorosłych pt.

jednocześnie jej kierownikiem. **Jarosław Drażek** to absolwent malarstwa i grafiki na Wydziale Sztuki

Letnia Szkoła Malarstwa. Zainteresowani mieli możliwość uczyć się pod okiem mistrzów malowania techniką akrylową i akwarelą. Profesor **Edward Syty**, pochodzący z Tarnogrodu, to malarz, rysownik i wykładowca akademicki. Obecnie prowadzi Pracownię Rysunku i Malarstwa na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Opolskiego, wykłada także na Politechnice Opolskiej w Katedrze Architektury i Urbanistyki, będąc

UMCS-u. Zajmował się temperą i techniką olejną, a przez ostatnie lata maluje akwarelą i tej techniki uczył w Tarnogrodzie.

Zajęcia odbywały się 15 i 16 lipca rano i po południu. Pierwszego dnia adepci sztuki malarskiej wraz z nauczycielami malowali kościół tarnogrodzki, drewniane budynki oraz piękne kwiaty z przykościelnego ogrodu. Kolejnego dnia rano tworzyli w okolicach gimnazjum w Tarnogrodzie, a po południu pan Syty zabrakł towarzystwo na pola między Luchowem a Brzyską Wola, gdzie amatorzy malowali pod jego czujnym okiem akrylowe pejzaże. Efekty dwudniowej pracy są zachwycające, dzieła niepowtarzalne, godne miejsca w najlepszych muzeach. Mistrzowie byli pod wrażeniem talentu tarnogrodzkiej młodzieży i dorosłych, a uczestnicy bardzo się cieszyli, że mają możliwość obcować ze znanymi i docenianymi malarzami i od nich uczyć się trudnej sztuki.

WAKACYJNA SZKÓŁKA LETNIA 2019

W dniach 8-17 lipca 2019r. po raz kolejny odbyła się Wakacyjna Szkoła Letnia. Zajęcia prowadzili nasi goście z Gdańska – Jovanka Tomaszewska - Kołyszko – socjolożka i Wojciech Kołyszko – malarz, ilustrator, autor książek dla dzieci. Warsztaty miały charakter otwarty, a program był tak pomyślany, by można było uczestniczyć

również w pojedynczych zajęciach. W trakcie zajęć dzieci miały mnóstwo różnorodnych doświadczeń. Prowadzący zaproponowali zabawy literackie mające na celu rozluźnienie i wzmocnienie pewności siebie u dzieci (przekręcanie słów, wymyślanie śmiesznych nazw itp.). Pokazali, jak wykonać "kamyczaki" – niezwykle postacie z kamieni i plasteliny. Dzieci pomalowały je tak, by nabrały pożądanego charakteru oraz

umożliwiły dzieciom poznanie nowych technik oraz wykorzystano w pracach przedmioty codziennego użytku lub przeznaczone do recyklingu. Umożliwiło to pobudzenie kreatywnego myślenia i rozwinęło sprawność manualną. Tematy warsztatów były elastyczne a twórczość uczestników okazała się bardzo różnorodna i niekonwencjonalna w rozwiązaniach, także wartościowa pod względem estetycznym. Często uczestnicy stosowali techniki mieszane, próbując stworzyć „coś z niczego”.

Zainteresowanie było ogromne: codziennie co najmniej trzydzieścioro dzieci przychodziło do Publicznego Gimnazjum, gdzie odbywały się zajęcia, a wszystko dzięki ciekawemu programowi. Zaangażowanie, zarówno uczestników, jak i prowadzących, zaowocowało niezwykle interesującymi pracami, m. in.: rzeźbami z gliny, rysunkami farbami, pastelami, wycinankami, kolażami oraz malowidłami.

Każdy dzień przynosił coś dobrego, coś nowego, były też zajęcia, które miały charakter integracyjny z podopiecznymi ze Środowiskowego Domu w Tarnogrodzie. Wsparcia finansowego udzielili: Burmistrz Tarnogrodu i Starosta Biłgorajski, a rzeczowego firma MODEL. Organizatorami warsztatów był Tarnogrodzki Ośrodek Kultury oraz Towarzystwo Kultury Teatralnej Ziemi Lubelskiej.

wymyśli dla nich nazwy, malowały na płótnie swoje gwiazdy, lepiły z gliny, malowały farbami magiczne stwory i ich siedziby, ozdabiały tekturowe pudła, w które później

zapakować swoje prace aby je zabrać do domu. Dzieci tworzyły w grupach, parach i indywidualnie.

Zakupione zostały liczne materiały plastyczne, które

Nasza szkoła w MegaMisjach

Uczniowie z klas I-III Szkoły Podstawowej im. Marii Curie-Skłodowskiej w Tarnogrodzie zostali w roku szkolnym 2019/2020 zakwalifikowani do ogólnopolskiego programu Fundacji Orange „MegaMisja”. MegaMisja to nowoczesny program cyfrowej edukacji dla dzieci z klas 1-3

komunikowaniem się i bezpiecznym korzystaniem z zasobów Internetu. Dzieci uczą się również umiejętnej współpracy w grupie, gdyż większość zadań wykonywana jest w zespołach tematycznych. Przez poszczególne zadania prowadzą uczniów bliźniaki Julka i Kuba oraz ich przyjaciel sztuczna inteligencja Psotnik. Za wykonanie kolejnego zadania przyznawane są poszczególnym grupom – klasom punkty lub symboliczne nagrody.

szkoły podstawowej. Fundacja Orange odpowiada w ten sposób na realną potrzebę edukacji cyfrowej najmłodszych. Program obejmuje swoim zasięgiem już kilka tysięcy dzieci w całej Polsce.

Program ma na celu doskonalenie u uczniów kompetencji cyfrowych. Udział w programie polega na realizacji scenariuszy z 10 działów tematycznych związanych z kompetencjami cyfrowymi, komputerem,

przede wszystkim uczą się umiejętnej współpracy w grupie, a realizacja zadań dostarcza im wiele radości i zadowolenia.

Joanna Karczmarzyk

MOBILNA PRACOWNIA MULTIMEDIALNA – NAGRODA DLA SZKOŁY PODSTAWOWEJ W TARNOGRODZIE W KONKURSIE #OSEWYZWANIE

Na początku roku szkolnego nasza szkoła przystąpiła do Ogólnopolskiego Konkursu dla Szkół „#OSEWyzwanie” zorganizowanego przez Ministerstwo Cyfryzacji wspólnie z Państwowym Instytutem Badawczym NASK. Konkurs #OSEWyzwanie był realizowany w ramach programu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE). To program dający szkołom dostęp do szybkiego, bezpłatnego i bezpiecznego Internetu.

Konkurs był adresowany do wszystkich szkół w Polsce z miejscowości liczących do 50 tysięcy mieszkańców. Do wygrania było 800 mobilnych pracowni komputerowych. Ponadto wszystkie szkoły biorące udział w konkursie zagwarantowały sobie dostęp do szybkiego, bezpłatnego i bezpiecznego Internetu, a uczniowie będą mogli korzystać z mLegitymacji. Każda szkoła musiała wykonać następujące zadania konkursowe:

- Zgłosić szkołę do projektu OSE - dostęp do bezpiecznego, szybkiego i bezpłatnego Internetu
- Zgłosić szkołę do programu mLegitymacja szkolna (to tradycyjna legitymacja szkolna wyświetlana na ekranie telefonu ucznia).
- Przygotować i wysłać pracę plastyczną pt. „Smart Szkoła”.

Aby zwiększyć szanse szkoły na wygranie pracowni, należało dodatkowo:

- Zgłosić nauczyciela do OSEhero
- inicjatywy promującej nauczycieli
- bohaterów nowych technologii w szkole.
- Zgłosić i zorganizować co najmniej jedno wydarzenie związane z programowaniem w ramach tegorocznego Europejskiego Tygodnia Kodowania (CODEWeek 2019).

Praca plastyczna pt. „Smart Szkoła” mogła być wykonana w dowolnej technice plastycznej. Miała obejmować temat edukacji cyfrowej i inteligentnej szkoły przyszłości, wykorzystującej szybki i bezpieczny Internet oraz nowe technologie w procesie edukacji i zarządzania placówką. Mogliśmy przesłać tylko jedną pracę. Uczniowie: Oliwia Detko, Oliwia Myszkowiak, Radosław Sadlej, Oliwia Olejnicka, Otylia Antolak, Amelia Rataj pod opieką pani Małgorzaty Glinianowicz wykonali plakat, który spodobał się jury.

OSEhero to projekt, który ma na celu wspieranie oraz promocję aktywnych nauczycieli, a także rozwój nauczania z zastosowaniem nowoczesnych technologii. Do udziału w inicjatywie „Szukamy Super nauczycieli

OSEhero – bohaterów nowych technologii w szkole”, tych, którzy potrafią mądrze korzystać z nowoczesnych technologii, zgłosiliśmy panią Annę Niziołek – nauczyciela języka angielskiego.

Europejski Tydzień Kodowania (CODEWeek 2019) to społeczna inicjatywa promująca programowanie i umiejętności cyfrowe wśród uczestników w ciekawy i interesujący sposób, w ramach której europejskie państwa rywalizują w liczbie zorganizowanych wydarzeń związanych z programowaniem. Swoje wydarzenia zgłosiły panie Małgorzata Cich i Bożena Hadacz. Przeprowadziły lekcję informatyki dotyczącą programowania w klasach 5 a i 4. Uczniowie poznawali środowisko Báltie i Scratch. Ich zadaniem było stworzenie krótkich historyjek w odpowiednim języku programowania. Uczniowie świetnie się bawili, a na koniec otrzymali certyfikaty uczestnictwa.

Do konkursu przystąpiło 1606 szkół. Jako szkoła spełniliśmy wszystkie kryteria podstawowe

i dodatkowe, dzięki czemu znaleźliśmy się w gronie 764 nagrodzonych szkół. DO KOŃCA ROKU SZKOLNEGO 2019/20 OTRZYMAMY MOBILNĄ PRACOWNIĘ KOMPUTEROWĄ SKŁADAJĄCĄ SIĘ Z 16 LAPTOPÓW UMIESZCZONYCH W PRZENOŚNEJ SZAFIE Z PUNKTEM DOSTĘPOWYM DO INTERNETU. CIESZYMY SIĘ NIEZMIERNIE! GRATULUJEMY UCZNIOM ORAZ NAUCZYCIELOM, KTÓRZY WŁĄCZYLI SIĘ W AKCJĘ!

Symboliczne wręczenie nagród dla zwycięzców konkursu z regionu odbyło się 27.09.2019r. w Hotelu Delfin w Białej Podlaskiej. W imieniu naszej szkoły nagrodę odebrała pani dyrektor Urszula Fedec.

Małgorzata Cich
Bożena Hadacz

UCZNIOWIE I NAUCZYCIELE ZE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W WOLI RÓŻANIECKIEJ W RUMUNII W RAMACH PROGRAMU

Erasmus+

Kolejny wyjazd w ramach programu Erasmus+... kolejne niesamowite emocje... kolejne niepowtarzalne przeżycia... kolejni wspaniali ludzie... „Read more – be more” w Rumunii.

W dniach 23-27 września 2019 roku gościliśmy w szkole w Stoilesti. Po gorącym przyjęciu przygotowaliśmy flash mob, potem zwiedzaliśmy miejscowy zakon. Wieczorem zaserwowano nam ucztę dla (d)ucha... koncert w Filharmonii – mogliśmy posłuchać różnorodnych utworów

mogliśmy podziwiać piękne krajobrazy Rumunii.

W czwartek uczniowie odegrali wspólną sztukę, zaś nauczyciele wymieniali się doświadczeniami, efektami działań i planowaniem zadań na kolejne miesiące. Odwiedziliśmy uczniów w klasach, obejrzelśmy sale. Po obiedzie pojechaliśmy do Monastynu Cozin. Jesienne góry, rzeka Ott i deszcz stworzyły niezwykle malowniczy widok. „Władcę Pierścieni” można by spokojnie nakręcić w Rumunii. W klasztorze zjedliśmy obiad przygotowany

– klasycznych, filmowych, współczesnych w aranżacji orkiestry symfonicznej. To była prawdziwa „Symphony for life”!

We wtorek spędzaliśmy dzień z Melpomeną. Zespoły uczniowskie przedstawiały swoje spektakle, potem obejrzelśmy sztukę lokalnego teatru. Konkluzja komedii brzmiała. W środę zwiedziliśmy zamek Draculi. W drodze

przez zakonników – ciorbę i kaszę podane w blaszanych miskach. Skromnie, ale bardzo smacznie. Ponoć miejsce chętnie odwiedzają zamożni ludzie szukający wyciszenia i dystansu do świata.

Wieczorem czekała nas uroczysta kolacja zakończona wręczeniem certyfikatów i podziękowaniami.

Mieszkańcy Rumunii urzekli nas gościnnością, poczuciem

niż na co dzień to coś niezwykłego. Nowo poznani ludzie tworzyli cudowną atmosferę i mimo tego, że byłam tam przez niecały tydzień, to przywiązałam się do tamtego miejsca. Trochę smutno było się żegnać. Jedyną myśl, która dodawała mi radości, to była ta, że niektórzy przylecą do nas na wymianę i wtedy znowu ich zobaczę.

Natalia Krupczak,
klasa VII

W Rumunii było fantastycznie! Poznałem ludzi z Turcji, Litwy i Rumunii. Zamek Draculi był przepiękny! Przed

zamkiem można znaleźć ogromną ilość pamiątek i regionalnych wyrobów. W Rumunii jest dużo podobnych zabaw podobnych do polskich, idealnym przykładem będzie „chusteczka haftowana”.

Elias Peryga, klasa VIII

humoru, uprzejmością.

Teraz czekamy na rewizytę w Polsce.

Mój udział w wyjeździe do Rumunii w ramach programu Erasmus+ to wspaniałe przeżycie, które będę bardzo miło wspominał. To był fantastyczny wyjazd. Poznałem wiele ciekawych ludzi, tradycję i kulturę. Wiele zwiedziliśmy, między innymi zamek Draculi, ale najbardziej podobał mi się koncert orkiestry symfonicznej w filharmonii. Jestem bardzo zadowolony z wyjazdu.

Mateusz Marczak, klasa VI

Mój wyjazd w ramach projektu Erasmus do Rumunii na długo zapadnie w mojej pamięci. Już droga do hotelu była dla mnie nowym doświadczeniem, bo byłam po raz pierwszy za granicą. W oczy rzuciły mi się skromne budynki przeplatane polami, bez bogactwa i przepychu. Ciekawe wydało mi się oprowadzanie po szkole, w której gościliśmy. Budynek zdawał się być mniejszy od naszej szkoły, sale skromnie wyposażone. Za salę sportową służył im niewielki plac przy szkole. Najbardziej podobał mi się wyjazd do teatru na koncert muzyczny, który przeżyłam bardzo emocjonalnie. Zwiedzaliśmy również zamek Drakuli, z którego ten kraj słynie, a który w mojej ocenie okazał się być najwykleszy na świecie. Natomiast niezwykle były dla mnie występy przygotowane przez grupy z poszczególnych krajów, jak Turcja, Litwa, Rumunia, no i Polska. Towarzyszyły im duże emocje. Wyjazd polecam każdemu, kto ciekawy jest świata i nie boi się nieznanego. Sama osobiście pojechałabym jeszcze raz do Rumunii.

Alicja Pawlos, klasa VI

W Rumunii bardzo mi się podobało. Pierwszy lot samolotem wywarł na mnie ogromne wrażenie. Poznanie nowych ludzi, miejsc, potraw (choć nie wszystkie mi smakowały) oraz możliwość rozmawiania w innym języku

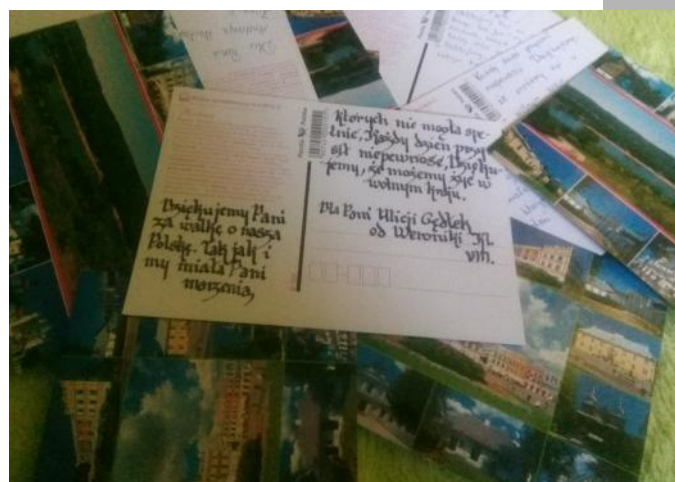
Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Woli Różanieckiej pamiętają o historii naszego kraju...

BOHATERON to ogólnopolski projekt, który ma na celu upamiętnienie uczestników Powstania Warszawskiego. Jego zadaniem jest edukacja uczniów poprzez ukazanie biografii Powstańców.

Uczniowie z klas VII i VIII wzięli udział w niniejszym projekcie. Napisaliśmy i wysłaliśmy wiele kartek, dziękując za walkę o nasz kraj. Mamy nadzieję, że kartki skierowane do Powstańców będą początkiem pięknego dialogu.

Szczegóły na stronie projektu BohaterON.

Ewa Marczak

Twórczyni **GANGU SŁODZIAKÓW**

Renata Piątkowska w Tarnogrodzie

Na zaproszenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnogrodzie oraz Dyskusyjnego Klubu Książki „Oczytani” do Tarnogrodu przyjechała jedna z najbardziej znanych autorek książek dla dzieci i młodzieży Renata

Piåtkowska, której towarzyszyła lektorka jej książek Malwina Kożurno.

Renata Piåtkowska jest autorką ponad 40

jako twórczynię gangu słodziaków.

W związku z trwającym remontem biblioteki miejskiej spotkanie odbyło się w Szkole Podstawowej im. Marii Curie-Skłodowskiej w Tarnogrodzie, dzięki uprzejmości pani dyrektor Urszuli Fedec i bibliotekarki szkolnej Anny Kuziak. W spotkaniu, które odbyło się 12 września 2019r., uczestniczyli uczniowie tejże szkoły. Spotkanie zorganizowano i sfinansowano w ramach projektu Dyskusyjnych Klubów Książki ogłoszonego przez Instytut Książki, pod honorowym patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Nowe ekspozyty w Muzeum Nożyczek

Tarnogrodzkie Muzeum Nożyczek zostało wzbogacone o nowe ekspozyty. Podarowali je dr Roman Cichocki oraz Zofia Padiasek. Są wśród nich nożyce z płonącego domu, oryginalne nożyczki włoskiej firmy Premox.

Joanna Puchacz

książek oraz laureatką prestiżowych nagród literackich. Jej książka *Wieloryb* otrzymała Nagrodę Literacką im. Kornela Makuszyńskiego, *Na wszystko jest sposób i Hebanowe serce* zostały nagrodzone w I i IV konkursie im. Astrid Lindgren, a *Wszystkie moje mamy* zdobyła I nagrodę w konkursie Przecinek i Kropka. Trzy z jej książek wpisano na Złotą Listę Fundacji ABC XXI Cała Polska Czyta Dzieciom. Za całokształt twórczości otrzymała Nagrodę im. Marii Weryho-Radziwiłłowicz. Została odznaczona Medalami za Zasługi dla Ochrony Praw Dziecka Infantis Dignitatis Defensori i Ludziom Czyniącym Dobro. Jednak najcenniejszą nagrodą dla Renaty Piåtkowskiej jest tytuł Kawalera Orderu Uśmiechu. Wiele dzieci jednak zna ją przede wszystkim

Klub Kobiet Aktywnych

AKTYWNY!

WYPRZEDAŻE GARAŻOWE

We wrześniu 2019 roku Klub Kobiet Aktywnych działający w Tarnogrodzie zorganizował dwie wyprzedaże garażowe (1.09 i 29.09). To odpowiedź

na potrzeby mieszkańców Tarnogrodu i okolic (nie tylko kobiet, jak się okazało...) Na pierwszą zgłosiło się około 30 wystawców. Dopisała zarówno frekwencja sprzedawców, jak i kupujących. Druga wyprzedaż odbyła się w przyjemnej artystycznej atmosferze. W trakcie trwania garażówki na scenie letniej Tarnogrodzkiego

Ośrodka Kultury zaprezentowała się Tarnogrodzka Orkiestra Dęta, która zagrała koncert podsumowujący projekt. Na kolejną wyprzedaż zapraszamy wiosną.

I FORUM KÓŁ GOSPODYŃ MIEJSKICH WE WŁODAWIE

18 września br. na zaproszenie Koła Gospodyń Miejskich „Zosie Samosie” z Włodawy nasz Klub Kobiet Aktywnych uczestniczył w I Forum Kół Gospodyń Miejskich. Spotkaniu patronowała pani prezydentowa Agata Kornhauzer – Duda, która w swoim wystąpieniu podkreśliła wagę działań kobiet na rzecz integracji, samorozwoju i rozwoju środowiska lokalnego.

Na forum zaprezentowały się koła z odległych końców Polski, przedstawiając swój dorobek i pomysły na dalszą działalność.

W krótkiej prezentacji przedstawiliśmy dotychczasowe działania klubu. Funkcjonujemy od czerwca tego roku, a w swoim dorobku mamy już wiele inicjatyw, m. in. spotkania integracyjne członkiń, spływ kajakowy, stoisko ze zdrowymi napojami w czasie Dni Tarnogrodu, dwie edycje wyprzedaży garażowej, spotkanie z brafitterką.

Podczas rozmów w trakcie forum wymienialiśmy doświadczenia, koncepcje na rozwój klubów/kół. Wróciłyśmy z nowymi znajomościami i pomysłami, które zamierzamy realizować na naszym lokalnym gruncie.

SPOTKANIE Z BRAFITTERKĄ

Klubu Kobiet Aktywnych rozpoczął jesień od zadbania o zdrowie i komfort klubowiczek. W tym celu pierwszego października zorganizowano spotkanie z Renatą Bieleś - fantastyczną kobietą, braffitterką, popularyzatorką ciepłopozytywności, inicjatorką wielu kobiecych wydarzeń (noszebiustonosze.pl).

Pomoc fachowca przy określeniu prawidłowego rozmiaru biustonosza jest nieoceniona. Dla większości z nas było to pierwsze spotkanie z profesjonalistką w tej dziedzinie. Bielizna, szczególnie biustonosz, ma ogromne znaczenie, nie tylko ze względów estetycznych, które oczywiście są ważne dla każdej kobiety, ale również z uwagi na nasze zdrowie i komfort codzienności. Właściwie dobrany biustonosz powoduje, że sylwetka wygląda dobrze, kręgosłup jest odciążony, a piersi

właściwie podtrzymane. Poczucie komfortu na co dzień dodaje pewności siebie i pozwala lepiej poczuć się samej ze sobą.

Nasze spotkanie było również okazją do podjęcia ważnego tematu – październik jest miesiącem walki z rakiem piersi. Pani Renata podkreśla, że samokontrola

jest pierwszym krokiem do wczesnego wykrycia zmian w piersiach. Każda z nas mogła spróbować na fantomie wyczuć guz. Okazało się, że nie jest to wcale łatwe i wymaga skupienia, właściwej techniki i regularności.

Pani Renacie dziękujemy za wspaniałą atmosferę, pozytywne nastawienie oraz inspirację do dalszego działania, a wszystkim paniom polecamy spotkanie z profesjonalną braffitterką.

 Klub Kobiet Aktywnych

*Marta Dec, Monika Komosa,
Ewa Korzybska, Joanna Magoch*

KGW Luchów Dolny nagrodzony w konkursie „KRESOWE JADŁO”

Konkurencja była ogromna, ale gospodynie z Luchowa Dolnego dały radę! Ich lemieszka, nazywana także kulaszą, zdobyła uznanie jurorów i I miejsce w konkursie kulinarnym w Baszni Dolnej! Festiwal Dziedzictwa Kresów, wcześniej pod nazwą Festiwalu Kultur i Kresowego Jadła, organizowany jest od 2009 roku. Impreza o początkowo lokalnym wymiarze, urosła do rangi jednego z największych wydarzeń kulturalnych w regionie. Od samego początku festiwal jest mocno związany z historią, dziedzictwem i kulturą dawnych

kulinarnym.

Prawdziwym sukcesem może pochwalić się Koło Gospodyń Wiejskich z Luchowa Dolnego. Ich lemieszka, czyli kulasza, zachwyciła jurorów. KGW zdobyło I miejsce oraz nagrodę pieniężną.

– Stawialiśmy na zwykłe chłopskie jadło. Okazało się to strzałem w dziesiątkę – przyznaje Elżbieta Kielboń z KGW Luchów Dolny. – Przygotowaliśmy kulaszę, podawaną z kwaśną śmietaną, zsiadłym mlekiem i skwareczkami. To proste wiejskie danie w naszym

Kresów Rzeczypospolitej.

Jednym z najważniejszych elementów Festiwalu Dziedzictwa Kresów jest konkurs kulinarny „Kresowe Jadło”, który każdego roku cieszy się ogromnym zainteresowaniem, a ich zwycięzcy renomą i uznaniem.

Celem konkursu kulinarnego jest promocja dziedzictwa kulturowego dawnych Kresów Rzeczypospolitej oraz tradycyjnych potraw i produktów lokalnych. Tematem tegorocznego konkursu były potrawy jedzone łyżką. W tym roku nasz powiat bardzo dobrze zaprezentował się podczas festiwalu. Kilka gmin zorganizowało stoiska promocyjne KGW oraz brało udział w konkursie

wykonaniu uznano za najlepsze! Było to dla nas dużym zaskoczeniem i powodem do ogromnej radości – dodaje. KGW w Luchowie Dolnym funkcjonuje od grudnia ubiegłego roku, ale kobiety już zdążyły wykazać się niezwykłą aktywnością i pomysłowością. Kobiety z Luchowa Dolnego brały udział w Pikniku Rodzinnym i Dniach Tarnobrodu. Organizują także warsztaty rękodzieła i zajęcia dla dzieci. Ich kolejne plany związane są z rozdysponowaniem nagrody. – Jedni wolą rekreację, a inni inwestycje. Gratulujemy Kołu Gospodyń Wiejskich w Luchowie Dolnym i życzymy kolejnych sukcesów, nie tylko kulinarnych!

gazetabilgoraj.pl

Tarnogrodzki Rajd Małych Rowerków

W słoneczną niedzielę 25 sierpnia o 15.30 na placu przy Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury zebrali się najmłodszy amatorzy jazdy na rowerze wraz z opiekunami. Nauczyciel wychowania fizycznego Krzysztof Tarnowski poprowadził rajd ulicami Tarnogrodu. Pracownicy Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury zatroszczyli się o organizację pikniku na Błoni. Rozpalone zostało ognisko, na którym mali cykliści wraz z rodzicami mogli posilić się po wysiłku fizycznym, zając się kielbaski. Dla każdego uczestnika przewidziano posiłek i wodę. Wielką frajdą było własnoręczne pieczenie kielbasek. Organizatorami wydarzenia byli Burmistrz Tarnogrodu i Tarnogrodzki Ośrodek Kultury. W rajdzie uczestniczyło około 60 – 70 osób.

Wiecej foto na przedostatniej stronie wydania

MARCEL SURMACZ PROMOTOREM WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Marcel Surmacz, 14-letni kierowca kartingowy reprezentujący Klub Sportowy Moto-Kart „Energetyk”, otrzymał 20 tys. zł na promocję województwa lubelskiego podczas udziału w zawodach na terenie Czech, Niemiec, Austrii oraz Włoch. W poniedziałek, 16 września, podczas konferencji w Starostwie Powiatowym w Biłgoraju młody zawodnik odebrał symboliczny czek.

W poniedziałkowym spotkaniu uczestniczyli: Marcel Surmacz z ojcem Przewodniczący Sejmiku Województwa

wyścigową. W 2012 r. był najmłodszym zawodnikiem startującym w zawodach. Obecnie Marcel ma czternaście lat i na swoim koncie wiele sukcesów w zawodach krajowych oraz międzynarodowych w kategorii Rotax Max Challenge. Młody uzdolniony sportowiec dwukrotnie zdobył tytuł Mistrza Polski oraz dwukrotnie Międzynarodowego Mistrza Węgier. Oprócz tego czterokrotnie zwyciężył w klasyfikacji generalnej Central-Eastern-European Rotax Max Challenge zdobywając tytuł

Mistrza Europy Centralno – Wschodniej.

Zarząd Województwa Lubelskiego na posiedzeniu w dniu 13 sierpnia 2019 roku uznał, iż udział zawodnika sportu kartingowego Marcela Surmacza w „zawodach CEE Central-Eastern-European (Triniec-Czechy) w dniach 30.08-01.09.2019 r., EuroTrophy Mistrzostwa Europy (Wackersdorf - Niemcy) w dniach 06-08.09.2019 r., CEE Central-Eastern-European (Bruck - Austria) w dniach 20 - 22.09.2019 r. oraz

Grand Finals-Sarno (Włochy) w październiku 2019 r.” stanowi doskonałą okazję do promocji województwa lubelskiego i wyasygnował na ten cel ze środków projektu pt. „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II” (z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, Działanie 3.6 Marketing Gospodarczy; Oś priorytetowa 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw; nr zadania 7) kwotę 20.000 zł brutto.

Lubelskiego Michał Mulawa, dyrektor Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości Tadeusz Buczek, Starosta Biłgorajski Andrzej Szarlip, Wicestarosta Tomasz Rogala, Etatowy Członek Zarządu Powiatu Beata Strzałka.

Marcel od najmłodszych lat interesował się motoryzacją, mając zaledwie trzy i pół roku zasiadł pierwszy raz za kierownicą gokarta, a w wieku 7 lat uzyskał licencję

Sztandar Ludu

ORGAN KOMITETU WOJEWÓDZKIEGO POLSKIEJ ZJEDNOCZONEJ PARTII ROBOTNICZEJ W LUBLINIE

Cena 50 gr

Środa, 10.IV.1974 r.

ROK XXX. NR 85 (9280)

Tarnogrodzkie dziewczęta z prasą na ty

Budynek Liceum Ekonomicznego w Tarnogrodzie prezentuje się okazale. Estetyczna elewacja, czyste, przestronne sale lekcyjne i korytarze. Nie brakuje też obiektów towarzyszących. Jest kompleks asfaltowych boisk sportowych, sala gimnastyczna, internat; są dwa domy nauczyciela. Słowem — jak na warunki niewielkiej osady — obiekt szkolny zasługujący na szczególne uznanie.

Nie to wszakże skierowało nasze kroki do tarnogrodzkiego liceum. Otóż, jak niesie wieść, tamtejsza młodzież przoduje w czytelnictwie prasy.

Zacząło się od zainicjowanych przez zespół wychowawczy w 1967 roku popularnych „prasówek”. Nawyk czytania obejmował coraz szerszy krąg uczniów. Młodzi czytelnicy szybko zdali sobie sprawę, jak pomocną może im być gazeta w przygotowaniu się do zajęć z wychowania obywatelskiego czy też w pracy organizacji młodzieżowych i kół zainteresowań.

Rosnące zapotrzebowanie na prasę sprawiło, iż jej kolportażem zajęła się spółdzielnia uczniowska „Przyszłość”. Trzeba zaznaczyć, że jest to największa, a zarazem jedna z najlepiej pracujących tego typu placówek w naszym województwie. Jej roczne obroty sięgają aktualnie 1,8 mln zł (!), a ubiegłoroczny dochód zamknął się sumą 40 tys. zł.

Poprzez spółdzielczego kolportera, którym obecnie jest **Stanisława Stelmach** z klasy III, czasopisma i gazety trafiają do gospodarzy klas. Oni z kolei rozprawdzają prasę wśród swych kolegów.

Największą popularność zdobyły sobie dzienniki. Co trzecia z 450 dziewcząt (szkoła ma wyraźny profil żeński) kupuje codziennie „Sztandar Ludu”, 40 uczennic systematycznie czyta „Trybunę Ludu”. Z czasopism duże powodzenie mają: „Polityka”, „Literatura”, „Radar”, „Motywy” oraz „Nowa Wieś”.

Co roku trwa w szkole międzyklasowe współzawodnictwo w czytaniu prasy i książki. Patronuje mu uczniowskie koło czytelnicze prowadzone przez nauczycielkę **Krystynę Dyrkę**. Opinię najbardziej „rozczytanej” — ma obecnie klasa IV liceum. Kto jednak ostatecznie wywalczy palmę pierwszeństwa, dowiemy się po finałach konkursu, które obok innych imprez są przewidziane w ramach szkolnych obchodów Dni Oświaty, Książki i Prasy. Wcześniej — jeszcze w bieżącym miesiącu, odbędzie się w szkole sesja popularnonaukowa, poświęcona miejscu i roli prasy oraz książki w powojennej historii PRL.

Zapytany o przyczyny tak dynamicznego rozwoju czytelnictwa wśród dziewcząt Liceum Ekonomicznego w Tarnogrodzie dyrektor szkoły **Józef Gontarz** powiedział nam:

— Po prostu dzisiejsza młodzież czuje taką potrzebę. Cieszy fakt, iż naszaularyzatorska działalność samoczynnie wybiega poza szkołę.

Były nauczyciel naszej szkoły — obecnie dyrektor szkoły gminnej w Tarnogrodzie, **Jerzy Mianowski**, w swej nowej roli kontynuuje misję orędownika prasy. „Sztandar Ludu” czytają wszyscy uczniowie VIII klasy. Coraz częściej sięga po gazetę młodzież klas młodszych. (A. K.)

Z ARCHIWUM MIESZKAŃCÓW

Porządkowanie rynku w czynie społecznym. Pracownicy OSM 1961r.

Tarnobrzeg ul. 1 Maja, lata 70-te.

Wrzesień 2019. Na taki oto okaz natrafił Pan Jan Obszański, mieszkaniec Przedmieścia Błonie w Tarnobrodzie. Grzyb ważył 4,5kg, obwód kapelusza 78cm, a korzenia 30cm.

Tarnogród, 26.08.2019 r.

Sz. P. Władysław Dubaj
Redaktor Naczelny „Kwartalnika
Tarnogrodzkiego”
Prezes Tarnogrodzkiego Towarzystwa
Regionalnego

W numerze 78 „Kwartalnika Tarnogrodzkiego” ukazał się artykuł pt. „ZSCKR im. W. Witosa uczcił pamięć Ofiar pacyfikacji Różańca” podpisany moim imieniem i nazwiskiem. Niestety z mojego tekstu przesłanego do redakcji zostały usunięte 3 zdania kluczowe do zrozumienia całości opisywanego przeze mnie wydarzenia: „ ks. profesor ostrzegał przed nowymi zagrożeniami dla tożsamości narodowej i kultury chrześcijańskiej. Zaliczył do nich propagowany w UE genderyzm i dyktat ideologii LGBT, który prowadzi do małżeństw jedнопłciowych z adopcją dzieci włącznie. Profesor wziął w obronę tradycyjny model rodziny jako związku kobiety i mężczyzny”

Usunięcie tego fragmentu bez mojej zgody uważam za przekroczenie prawa redakcji do skracania tekstów, wręcz za przejaw cenzury nie tylko wobec autora ale także ks. prof. Stanisława Koczwały, który został następcą ks. biskupa prof. Jana Śrutwy na Katedrze Historii Kościoła KUL. Redakcja dopisała też do mojego artykułu zdanie, którego nie jestem autorem: „Uroczystości kościelne uświetniła Tarnogrodzka Orkiestra Dęta pod batutą Grzegorza Steinmillera”. Stanowi to poważne naruszenie przepisów prawa prasowego i nie zmienia tego fakt, że zespół ten słynie z występów pro publico bono. Nastąpiła też zmiana tytułu artykułu, który w ostatecznej, poprawionej wersji wysłanej do redakcji 20 marca b.r. o godz. 15.04 brzmiał: „Obchody 76. rocznicy pacyfikacji Różańca”. W przyszłości będę autoryzował wszystkie teksty aby tego rodzaju przypadki nie miały miejsca. Mając na uwadze wieloletnią współpracę z Państwem pismem liczę na polubowne zakończenie sporu: sprostowanie redakcji z przytoczeniem opuszczonego fragmentu homilii ks. prof. Stanisława Koczwały. W przeciwnym razie zmuszony będę dochodzić swoich praw na drodze sądowej. Dura lex, sed lex!

Z poważaniem, Marian Kucharczuk

OD REDAKCJI

W „Kwartalniku Tarnogrodzkim” nr 78/2019 opublikowany został (na stronie 8) tekst Mariana Kucharczuka, będący relacją z obchodów 76. rocznicy pacyfikacji Różańca. Autor krytycznie odniósł się do działań Redakcji „Kwartalnika”. Mimo że Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów, w tym przypadku przyznajemy mu rację i w konsekwencji:

1. Zgadza się, że tytuł relacji powinien brzmieć „Obchody 76 rocznicy pacyfikacji Różańca” a nie, „ZSCKR im. W. Witosa uczcił pamięć ofiar pacyfikacji Różańca” jak zostało to opublikowane. Pragniemy jednak zauważyć, że pomyłka ta jest konsekwencją przesyłania tekstów przez Autora do redakcji w wielu różnych wersjach tego samego artykułu. Redakcja po prostu zamieściła tytuł z pierwszej wersji przysłanej przez Autora.

2. Oświadczamy, że skróciliśmy przytoczenie z homilii ks. prof. Stanisława Koczwały. Publikujemy pominięty fragment: „ksiądz profesor ostrzegał przed nowymi zagrożeniami dla tożsamości narodowej i kultury chrześcijańskiej. Zaliczył do nich propagowany w UE genderyzm i dyktat ideologii LGBT, który prowadzi do

małżeństw jedнопłciowych z adopcją dzieci włącznie. Profesor wziął w obronę tradycyjny model rodziny jako związku kobiety i mężczyzny”. Chcielibyśmy przy tym zaznaczyć, że Kwartalnik Tarnogrodzki jest periodykiem strictly informacyjnym, swoistą kroniką wydarzeń wśród lokalnej społeczności. Naszym zdaniem wydzwięk wyżej wymienionego cytatu odzwierciedla jeden z elementów teraźniejszej, ogólnokrajowej walki politycznej na tle światopoglądowym. Naszym zamiarem jako redakcji w żadnym wypadku nie była cenzura słów szacownego ks. Koczwały lecz dbałość o zachowanie bezstronności światopoglądowej gazety. Niemniej uważamy, że usunięcie fragmentu artykułu było błędem.

3. Wprowadzenie do tekstu artykułu wzmianki o uświetnieniu uroczystości przez Tarnogrodzką Orkiestrę Dętą było chęcią podkreślenia wartości pracy wykonywanej przez młodych ludzi i - członków Orkiestry - którzy (co sam Autor zaznaczył w powyższym liście) występują „pro publico bono”.

Przepraszamy Mariana Kucharczuka za zaistniałą sytuację.

Redakcja „Kwartalnika Tarnogrodzkiego”

SAMORZĄD

Niedziela Gminy Tarnogród w Radawie

W ostatnią sierpniową niedzielę na scenie letniej Gminnego Ośrodka Wypoczynku i Rekreacji w Radawie zaprezentowały się zespoły pracujące przy Tarnogrodzkim

wystąpiły na scenie grupy taneczne Sweet&Perfect, NotPerfect oraz grupa ze szkoły podstawowej w Luchowie Dolnym pod kierunkiem instruktora tańca Małgorzaty Zająć. Zaprezentowały się w układach tańca nowoczesnego i ludowego. Jako ostatnia wystąpiła Tarnogrodzka Kapela Ludowa przygotowana przez instruktorkę Helenę Zająć.

Wypoczywający nad zalewem w Radawie mieli okazję obejrzeć występy i spróbować pysznych potraw regionalnych i słodkości przygotowanych przez panie z kół gospodyń wiejskich z Luchowa Dolnego i Różańca Pierwszego. Grupom towarzyszył Burmistrz Tarnogrodu Paweł Dec z małżonką.

Wszyscy uczestnicy zostali poczęstowani ciepłym posiłkiem i przepyszными radawskimi lodami.

Ośrodka Kultury. Grupy zostały ciepło powitane przez Wójta Gminy Wiązownica Mariana Jerzego Ryznara, który w kilku słowach przedstawił uroki naszej gminy.

Po jego wystąpieniu rozpoczęły się występy. Na początku zaprezentowała się Tarnogrodzka Orkiestra Dęta pod batutą Grzegorza Sztajnmillera, która działo maszerowała dookoła zalewu, grając polskie utwory marszowe. Dalszy ciąg koncertu miał miejsce na scenie. Widzowie mieli okazję posłuchać utworów orkiestrowych, standardów jazzowych i muzyki rozrywkowej. Potem wystąpił Zespół Wokalny TOK przygotowany przez Grażynę Barcicką. Jako następne

Z INWESTYCJI GMINNYCH

Trwają intensywne prace budowlane związane z realizacją projektu pn. „**Rewitalizacja w Gminie Tarnogród**” w ramach Osi Priorytetowej 13 Infrastruktura społeczna, Działanie 13.3 Rewitalizacja

Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie, na realizację projektu pn. „**Rewitalizacja centrum Tarnogrodu poprzez zagospodarowanie terenu po byłych obiektach komunalnych na cele rozwoju**

turystyki ETAP I” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020. Projekt obejmuje wykonanie miejsc postojowych, ciągów komunikacyjnych, posadowienie obiektów architektonicznych tj.: altany wypoczynkowej z wyposażeniem, stojaków na rowery, ławek, stolików rekreacyjnych, których blaty stanowić będą planszę do gry w szachy i warcaby, a także tablic informacyjnych z informacją turystyczną o zabytkach gminy Tarnogród, planem miasta itp. Na placu zlokalizowana będzie ponadto samoobsługowa stacja naprawy rowerów wyposażona w podstawowe narzędzia, wykonany zostanie źródło uliczny zasilany w wodę z sieci gminnej. Innowacją w projekcie jest wydzielenie

obszarów miejskich **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.**

W chwili obecnej trwa remont budynku Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury, polegający między innymi na aranżacji sali widowiskowej z akustyką wnętrza, wymianie instalacji co, instalacji wewnętrznych oraz wodno-kanalizacyjnych, poprawie bezpieczeństwa, higieny i funkcjonalności pomieszczeń zaplecza oraz ich przebudowa, a także remont poddasza, konstrukcji dachu na potrzeby centrali wentylacyjnej. Zakończenie tego etapu prac zaplanowane jest na wrzesień 2020 r. Koszt całkowity tego zadania to 5 mln 374 tys. zł brutto. W ramach projektu „rewitalizacyjnego” zakończyły się prace związane z wykonaniem systemu odwodnieniowego oraz izolacji poziomej i pionowej ścian budynku synagogi – Etap II. Wykonawcą zadania była firma ZAWPOL. Wartość robót budowlanych to kwota 166 tys. zł brutto.

W ramach zadania realizowanego wspólnie z Tarnogrodzkim Towarzystwem Regionalnym, na podstawie Umowy o dofinansowanie projektu Nr 00941-6935-UM0311889/18 z dnia 22 marca 2019 r. zawartej pomiędzy w/w Stowarzyszeniem a Urzędem

wśród miejsc postojowych dwóch miejsc dedykowanych do postoju kamperów wraz ze zlokalizowaną skrzynką zasilania elektrycznego. Wartość projektu to kwota 310 tys. zł brutto, z czego dofinansowanie w ramach PROW 2014-2020 to 298 tys. zł. Wykonawcą zadania jest Firma Usługowo-Produkcyjno-Handlowa TARBEX Józef Bucior. Planowany termin zakończenia zadania to 31.10.2019 r.

Trwają prace związane z przebudową ciągu pieszego na odcinku ul. Jaśminowa – parking przy

W miejscowości Różaniec Drugi trwają prace związane z kontynuacją budowy chodników na terenie gminy Tarnogród. W ramach inwestycji powstanie nowy chodnik o długości 304 m. W zakres robót budowlanych wchodzi między innymi: roboty przygotowawcze i ziemne, wykonanie przepustów pod zjazdami, umocnienie

rowów i ustawienie obramowań, wykonanie nawierzchni chodnika z kostki brukowej oraz zjazdów do posesji, a także wykonanie urządzeń bezpieczeństwa ruchu. Wykonawcą robót budowlanych jest firma Mariusz Naklicki Specjalistyczne Roboty Budowlane. Wartość inwestycji to kwota 189 tys. zł brutto.

Urzędzie Miejskim w Tarnogrodzie (od strony budynku synagogi). Wartość robót budowlanych to kwota 192 tys. zł brutto. Przebudowa ciągu pieszego polegała będzie na robotach przygotowawczych i ziemnych, wykonaniu podbudowy, ułożeniu kostki brukowej, robotach wykończeniowych i oznakowaniu przejścia wraz z urządzeniami bezpieczeństwa ruchu (poręcze i balustrady). Planowany termin zakończenia robót to 31.10.2019 r.

Z PRAC RADY MIEJSKIEJ

Dnia 29 lipca 2019r. odbyła się XI w bieżącej kadencji sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie kworum.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzednich sesji.
4. Informacja Burmistrza Tarnogrodu o działalności między sesjami.
5. Podjęcie uchwały w sprawie:
 - a) powołania zespołu opiniującego kandydatów na ławników do Sądu Rejonowego w Biłgoraju;
 - b) odwołania Skarbnika Gminy Tarnogród;
 - c) powołania Skarbnika Gminy Tarnogród;
 - d) zmiany statutu Gminy Tarnogród;
 - e) ustalenia planu sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Tarnogród od dnia 1 września 2019 roku;
 - f) ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Tarnogród oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, od

- dnia 1 września 2019 roku;
- g) uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Tarnogród;
- h) wieloletniej prognozy finansowej;
- i) uchwały budżetowej na 2019 r.
6. Przyjęcie informacji o zatwierdzonych arkuszach organizacyjnych szkół na rok szkolny 2019/2020.
7. Interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
8. Odpowiedzi na interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
9. Wnioski i wypowiedzi mieszkańców.
10. Zamknięcie sesji.

Dnia 23 sierpnia 2019r. odbyła się XII w bieżącej kadencji sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie kworum.
2. Przedstawienie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzednich sesji.
4. Informacja Burmistrza Tarnogrodu o działalności między sesjami.
5. Przyjęcie informacji Burmistrza z wykonania Budżetu Gminy za I półrocze 2019 r.
6. Podjęcie uchwał w sprawie:
 - a) zmiany uchwały Nr XXIII/154/09 Rady Miejskiej w Tarnogrodzie z dnia 13 marca 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz

warunki przyznawania nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tarnogród, dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;

- b) zmiana uchwały o udzieleniu pomocy rzeczowej dla Powiatu Biłgorajskiego;
- c) wieloletniej prognozy finansowej;
- d) zmiany uchwały budżetowej na 2019 r.
7. Interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
8. Odpowiedzi na interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
9. Wnioski i wypowiedzi mieszkańców.
10. Zamknięcie sesji.

Bezpośrednie transmisje z obrad Rady Miejskiej w Tarnogrodzie oraz posiedzenia archiwalne na stronie Urzędu Miejskiego w Tarnogrodzie www.tarnograd.pl <http://sesjeonline.tarnograd.pl>

- c) zmian w wieloletniej prognozie finansowej;
- d) zmiany uchwały budżetowej na 2019 rok.
6. Interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
7. Odpowiedzi na interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
8. Wnioski i wypowiedzi mieszkańców.
9. Zamknięcie sesji.

Dnia 3 października 2019r. odbyła się XIV w bieżącej kadencji sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie kworum.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzednich sesji.
4. Informacja Burmistrza Tarnogrodu o działalności między sesjami.
5. Podjęcie uchwał w

Dnia 6 września 2019r. odbyła się XIII w bieżącej kadencji sesja Rady Miejskiej w Tarnogrodzie

Porządek sesji:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie kworum.
2. Przedstawienie porządku obrad.
3. Przyjęcie protokołu z poprzednich sesji.
4. Informacja Burmistrza Tarnogrodu o działalności między sesjami.
5. Podjęcie uchwał w sprawie:
 - a) ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów Przedszkola Miejskiego w Tarnogrodzie oraz oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Tarnogród;
 - b) zmiany Uchwały Nr IV/22/2018 Rady Miejskiej w Tarnogrodzie z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 r.;

sprawie:

- a) stwierdzenia zakończenia działalności Publicznego Gimnazjum w Tarnogrodzie;
- b) udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Biłgorajskiego na realizację zadania publicznego;
- c) zmian w wieloletniej prognozie finansowej;
- d) zmiany uchwały budżetowej na 2019 rok;
- e) wyboru ławnika do Sądu Rejonowego w Biłgoraju do orzekania w latach 2020-2023;
6. Przyjęcie informacji o działalności TZK sp. z o. o.
7. Przyjęcie informacji o działalności klubów sportowych.
8. Przyjęcie informacji o stanie realizacji zadań oświatowych i wynikach egzaminów ósmoklasistów i gimnazjalnych w Gminie Tarnogród w roku szkolnym 2018/2019.
9. Interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
10. Odpowiedzi na interpelacje, zapytania i wnioski Radnych.
11. Wnioski i wypowiedzi mieszkańców.
12. Zamknięcie sesji.

DRUKARNIA HELVETICA

Oferujemy Państwu:

- ulotki, foldery, wizytówki, plakaty, etykiety samoprzylepne, książki, papiery firmowe, druki samokopiujące, teczki firmowe, pieczątki, zaproszenia ślubne

Biłgoraj, ul. Włosiankarska 13,

tel. 84 686 63 35

www.helvetica.com.pl

Zapraszamy do współpracy

WYDAWCA: Tarnogrodzkie Towarzystwo Regionalne **ADRES:** 23-420 Tarnogród ul. Rynek 18, tel. 084 689 70 21
REDAKTOR NACZELNY: Władysław Dubaj **email:** tok.tarnograd@wp.pl

REDAKTORZY WYDANIA: Renata Ćwik, Piotr Majcher, Tomasz Rogala

SPOŁECZNA RADA REDAKCYJNA: Bogdan Graszka, Beata Szczucińska, Krystyna Kowal, Anna Kuziak, Bożena Śmieciuch, Helena Zajac

ZDJĘCIA: Redakcja

KOREKTA: Monika Komosa

SKŁAD I OPRACOWANIE GRAFICZNE: Piotr Majcher

DRUK: Zakład Poligraficzny „Helvetica” Biłgoraj

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów.

2 TARNOGRODZKI RAJD MAŁYCH ROWERKÓW

25 sierpnia 2019

